

"אני גנב? אני עשיתי לך טובה גדולה, הצלתי אותך מן החטא"

שיחה מיוחדת
מאת הגאון רבי
בן ציון גוטפרב
שליט"א, ראש
ישיבת 'תורת ה'
ומראשי קהילת
המתמידים, על
פרישותו המופלאה
של אביו הגאון
הצדיק רבי יצחק
דוד גוטפרב זצ"ל

לקראת שבוע מלכתא

פנינים לפרשת מטות מסעי פ"ד | גליון מס' 442 | סיפורים ופנינים מרתקים | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

התארגן אבי מורי יחד עם חבר, הם הקצו לכך סכום כסף גדול, קנו את כל העיתונים מאותה חנות, והשמידו אותם, כך שוב ושוב, עד שאותו בעל מכולת הבין את חומרת מעשיו כשראה שיהודים שגם הם אינם עשירים גדולים מוכנים להשקיע את כל כספם כדי להציל אחרים מן החטא

שיחה מיוחדת מאת הגאון רבי בן ציון גוטפרב שליט"א, ראש ישיבת 'תורת ה' ומראשי קהילת המתמידים, על פרישותו המופלאה של אביו הגאון הצדיק רבי יצחק דוד גוטפרב זצ"ל

אליעזר (לייזר) רוט
בְּדַבֵּר בְּלֵעָם לְמִסֵּר מַעַל בְּה' (לא 10)

"יש מדרש בפרשה שלנו שאומר דבר נורא, וכך אומר המדרש תנחומא: "איין הקדוש ברוך הוא מונע מן הצדיק מה שרוצה לראות בעיניו. ללמדך, שמושה מתאוה לראות בנקמת המדינים קודם שימות, והיה מבקש מן הקדוש ברוך הוא על כך שיראם בעיניו. ועליו נאמר, (תהלים נח, יא): "יְשַׁמַּח צְדִיק כִּי תִזֶה נַקָּם, פְּעָמָיו יִרְחֵץ בְּדָם הַרְשָׁעִי"- "יְשַׁמַּח צְדִיק", זה משה. "כִּי תִזֶה נַקָּם", נקמת מדין. "פְּעָמָיו יִרְחֵץ בְּדָם הַרְשָׁעִי", זה בלעם".

דברים נוראים. משה רבינו התאוה לנקמה, לא פחות מכך, היתה לו תאוה עצומה לראות את נקמת מדין.

לא ראינו ולא שמענו שלמשה רבינו היתה תאוה לראות נקמת ישראל בפרעה או בעמלק, לא שמענו שהוא ביקש לנקום בקרח או בדתן ואבירם, אבל את נקמת מדין משה רבינו התאוה לראות. לא פחות!

רק כדי לחדד את עוצמת המסר נציין שמושה רבינו התאוה לעוד משהו, למה הוא התאוה? להיכנס לארץ ישראל ולקיים את המצוות התלויות בה. כך גם נתאוה לראות נקמת מדין.

במה מיוחדת נקמן מדין יותר מכל הנקמות האחרות? חייבים לומר שזה מגיע מכך שהמדינים הלכו בעצת בלעם בן בעור, והחטיאו את ישראל בחטאים נוראים, על כך משה רבינו לא יכול

לעבור בשקט. מי שמחטיא את בני ישראל - משה רבינו בעצמו רוצה לראות בעיניו את הנקמה שהקב"ה נוקם בו! אם נרצה לקחת את זה לעניין של התחזקות בעבודת ה', אנחנו צריכים בעצם להסתכל ולהתבונן עד כמה החטא מתועב ומשוקץ בעיני משה רבינו, עד כדי כך שכשמישהו מחטיא את ישראל הוא רוצה לראות נקמה בעיניו. מזה נלמד כמה אנחנו צריכים להרחיק את עצמנו מן החטא, יותר ממה שאנחנו צריכים להרחיק את עצמנו מסכנה ממונית או גופנית, כי גדול המחטיאו יותר מן ההורגו.

שמעתי מהרה"ח רבי יהושע לייב חשין, שהיה מזקני ירושלים, יהודי של צורה. הוא סיפר לי שבימי נעוריהם הם היו הולכים להתפלל בכותל המערבי, ועוברים דרך הבטראק והרחובות הערביים בעיר העתיקה. היה זה עוד לפני שנת תש"ח, בתקופת המנדט הבריטי כשהדרך לכותל עוד היתה פתוחה ליהודים, אבל השנאה כבר היתה בשיאה והערבים הרבו להתנכל ליהודים שחלפו באזורי המגורים שלהם.

באותה תקופה הם שמו לב לדבר פלאי. בלכתם לכותל המערבי הערבים היו זורקים עליהם קצת אבנים, קצת חפצים אחרים, מגדפים ומקללים, ולפעמים אפילו מכים קצת, אבל הם לא נכנעו והמשיכו לצעוד לכותל בתדירות גבוהה למרות אי הנעימות, כשכמובן לא היה בדבר סכנת נפשות של ממש.

הם שמו לב לכך שמכל החבורה יש אחד שעליו הם אף פעם לא זורקים אבנים ולא מתנכלים לו, היה זה אבי מורי זצ"ל.

סיפר לי הרב חשין שהוא שאל פעם איזה ערבי אחד שהיה נראה לו שאפשר לדבר איתו... תגיד, למה אליו אתם אף פעם לא זורקים אבנים, רק על כל היתר.

השיב לו הערבי בשפה הערבית: "הדא מא בשוף עלא אל בנאת". כלומר, הוא שומר על העיניים שלו! יש לנו כבוד אליו!

המוכר לא התלהב מהרעיון, והתעלם

באזור בו התגוררנו, ברח' חיי אדם, היה בעל מכולת, יהודי שומר תורה ומצוות שפרנסתו היתה מצויה לו בדוחק רב, ובניסיון להרוויח עוד כמה גרושים, הוא התפתה למכור בחנות שלו עיתונים שאין רוח חכמים נוחה מהם, בלשון המעטה.

היו שם יהודים שהדבר מאוד חרה להם ואמרו לו הכי צד, יהודי שומר תורה ומצוות מכשיל יהודים אחרים בעברות חמורות של כפירה וליצנות ושמירת עיניים, אבל הוא אמר שמי שרוצה לקנות עיתון ממילא יקנה, והוא חייב להגדיל מעט את הכנסותיו כדי שיהיה לו מה לאכול, ולא קיבל מהם את דברי המוסר.

התארגן אבי מורי יחד עם חבר, הם הקצו לכך סכום כסף גדול, קנו את כל העיתונים מאותה חנות, והשמידו אותם, כך שוב ושוב, עד שאותו בעל מכולת הבין את חומרת מעשיו כשראה שיהודים שגם הם אינם עשירים גדולים מוכנים להשקיע את כל כספם כדי להציל אחרים מן החטא, על אחת כמה וכמה שהוא צריך להימנע מכך כדי שלא להיות בכלל מחטיא את הרבים רח"ל.

כעין זה אירע מעשה פעם באחד שקנה פיצוחים מאיזו חנות בסביבה, וכשבא לאכול אותם, גילה שהסחורה מתולעת. הוא בא לשאול את אבי מורי שהשיב לו שאסור באיסור גמור לאכול את הפיצוחים האלו, וצריך להחזיר אותם למוכר שיחזיר לו את הכסף.

אבא התלווה אליו לחנות, והראה למוכר שהסחורה שמכר מליאה תולעים ולכן הוא צריך לקחת את השקית בחזרה, להשיב את כספו

אספר פה כמה עובדות שזכיתי לראות אצל אדוני אבי מורי, הגאון הצדיק רבי יצחק דוד גוטפרב זצ"ל, שהיה ידוע בגודל מסירות נפשו על כל עניינים שבקדושה והרחקה מן החטא, וממנו ניקח קצת מוסר לחיים, ובכך אזכה גם לקיים 'בן יכבד אב' ומצוות עשה מדאורייתא של כיבוד אב.

"אבא זצ"ל היה נמנע בכל כוחו מלעלות על תחבורה ציבורית מסיבות של שמירת העיניים בקדושה ובטהרה. לא פעם אירע שהיה חייב לנסוע למקום כלשהו, הוא העדיף להוציא את הפרוטות האחרונות שנשארו לו על מונית או לשלם לנהג שייקח אותו למחוז חפצו, ובלבד שלא יצטרך לעלות על אוטובוס.

הגאון רבי מאיר סולובייצ'יק זצ"ל, חידש הגדרה נפלאה על אבי מורי ואמר עליו שהוא היה 'גאון ובקי בכל הדרכא אחרינא שבעיר'.

פעם היה צריך לבקר איזה חולה, אחד מקרובי משפחתינו, והיה זה במקום שאינו נמצא בטווח של מרחק הליכה. פשפש אבא זצ"ל בכיסו ולא מצא מעות די הצורך כדי לשלם למונית, ועל כן היתה לפניו התלבטות מה צריכים לעשות. מצד אחד הוא מחויב לבקר את החולה ואינו יכול להימנע מכך, ומצד שני אין לו כסף למונית. מה עושים? האם יעלה על אוטובוס וישבור חלילה את ההנהגה שסיגל לעצמו במשך שנים רבות??? לא ייתכן!

לאחר מחשבה האיר ה' את עיניו. הוא נזכר שיש לו ידיד, הרה"ח ר' בעריש בריזל, שבבעלותו מאפיית בריזל הידועה. ר' בעריש היה נוהג להפיץ עוגות ומיני מאפה לבתי עסק שמכרו אותם בכל רחבי ירושלים, ואת החלוקה הוא היה עושה באמצעות אופנוע 'ווספה' בעל שלושה גלגלים, היו מכנים את האופנוע הזה 'סירה', כי הוא היה בצורה של סירה והיה שם מקום לאחסן כמות גדולה של עוגות ומיני מאפה.

ניגש אבי מורי לר' בעריש בריזל ואמר לו, ידידי ר' בעריש, האם אתה מחלק עוגות גם בשכונה פלונית? ור' בעריש השיב בחיוב, כן הוא מחלק שם ולמעשה הוא יוצא לכיוון ממש עוד מעט. "התואיל בטובך לקחת אותי באופנוע שלך למקום פלוני כדי לבקר חולה???", שאל אבא את הרב בריזל שנחרד ואמר שאין זה לכבודו של בר אוריין כמו רבי יצחק דוד גוטפרב לנסוע באופנוע, ומה גם שבאופנוע הזה יש רק מקום אחד, והשאר זה תא אחסון...

"אני אצליח לשכב שם בפנים", חקר אבא, "זה מספיק גדול שיהיה מקום גם לי וגם לעוגות שאתה צריך לקחת?".

"יש מקום בשפע", אמר לו הרב בריזל, "אבל אני אומר לכם זה לא מקום שמתאים לנשיעה של אדם, בטח לא יהודי מכובד כמוכם???"

אבא זצ"ל הניף ידו בביטול ואמר, "מה זה משנה אם זה מתאים או לא מתאים? לבקר חולים אני חייב, ולנסוע באוטובוס זה בוודאי לא מתאים, אז אני אשכב בתוך האופנוע שלך", וכך, למול עיניו הנדהמות של ר' בעריש הוא עלה על האופנוע, נשכב שם מקופל בתוך תא המטען שלו, ונשא בדומייה את טלטולי הדרך עד למחוז חפצו, כשהוא מסכם עם ר' בעריש שאחרי שיסיים את עיסוקיו בשכונה יבוא לכאן וייקח אותו בחזרה למאה שערים...

הרב אלישיב הפנה את מבטו לאבי שהוסיף עוד פרט קטן לטענתו של התובע: "נכון, אבל היה זה עיתון שאינו כשר...".
ענה הרב אלישיב ואמר למנקה בחומרה רבה: "לא רק שהוא לא חייב לשלם לך, אלא שאתה חייב לשלם לרבי יצחק דוד! הוא עשה לך טובה גדולה, הציל אותך מן החטא, וראוי שתשלם לו על כך".
הוסיף מרן הגרי"ש ונתן לו דוגמה לסבר את אוזנו: "תאר לך שאדם שהשתבשה דעתו מחזיק בידו סכין ומנסה לפגוע בעצמו, ובא פלוני ושובר לו את הסכין כדי שלא יוכל לפגוע בעצמו. מי צריך לשלם למי? בוודאי שבעל הסכין צריך לשלם לאיש שהציל אותו מעצמו!".

פתח את העיניים ולנגד עיניו היה שלט 'בית מרקחת'

אסיים במעשה שהייתי ממש חלק ממנו. אבא השתדל מאוד שלא תדרוך כף רגלו ברח' יפו, שכבר אז היה רחוב ששומר נפשו ירחק ממנו. אם נאלץ היה להגיע לרחוב זה, היה צועד שם בעצימת עיניים מוחלטת. אני הייתי ילד קטן, ואבא ביקש ממני שאתן לו יד ואקח אותו ברחוב יפו, בזמן שהוא עוצם את עיניו.

הוא אמר לי מראש, שהוא מוכן לפקוח את העיניים רק פעם אחת. אם הוא פותח את עיניו ורואה שהגיע למחוז חפצו, הוא יקנה את מה שהוא רוצה לקנות, ואם לא, סימן הוא משמים שהוא לא צריך לקנות את זה, והגיע הזמן לחזור הביתה.

כך צעדנו יחד, אני הובלתי אותו, ואחרי כמה דקות הוא עצר, פתח את העיניים ולנגד עיניו היה שלט 'בית מרקחת', "זה סימן שאני כן צריך לקנות את התרופה הזאת", אמר, הוא נכנס פנימה, קנה איזו תרופה לאמי ע"ה, ומיד יצא בעיניים עצומות, ושוב לקחתי אותו עד שיצאנו מהאזור.

זה היה בשבילי שיעור חשוב מאוד לחיים. כשהייתי עושה את המוטל עליו במאת האחוזים, הקב"ה כבר מסייע לו ומסדר את מה שצריך כדי שהוא ישיג את מה שעליו להשיג. גם כשאדם זקוק לדבר מה בדחיפות גדולה, אם הוא שומר על העיניים שלו בכל עת, גם הפעם הוא ימצא את מבוקשו מבלי שיידרש לוותר על שמירת העיניים שלו.

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

של הקונה ולא זו בלבד, אלא שהוא צריך לקחת את כל אותו שק שממנו באו הפיצוחים האלו ולבדוק אותו היטב לראות אם הוא לא מתולע...

המוכר לא התלהב מהרעיון, והתעלם. אולי הוא הסכים להחזיר את הכסף לקונה המאוכזב, אבל לא הראה נכונות לבדוק את השק כולו. ניגש אבא לשק, החל להוציא פיצוחים ולבדוק, וגילה לחרדתו שאכן כל הפיצוחים כולם מתולעים.

הוא התריע בפני המוכר שחל איסור של ממש למכור את הפיצוחים הללו, זה ממש בכלל 'לפני עיוור לא תתן' מכשול, חובה להשליך אותם לפח בהקדם. אבל המוכר השיב ביבושת שזה עלה לו כסף רב, הוא לא זורק שום דבר, מי שלא רוצה שלא יקנה.

משראה שזה המצב, ניגש לחבר ירא שמים וביקש ממנו להשתתף עמו בהוצאות, וכך שניהם יחד שילמו עבור השק כולו, לקחו אותו מהחנות ושפכו את תכולתו הישר לפח האשפה הקרוב.

'גנב, גנב' תשלם על הגזילה שגזלת...

פעם הבחין אבי מורי שהמנקה בישיבה בה למד מסתובב עם עיתון שאינו כשר. העיר לו אבא בדרך של כבוד שאין זה ראוי ליהודי שומר תורה ומצוות להחזיק ביד כזה עיתון, אבל הוא לא קיבל ממנו את התוכחה והמשיך בשלו. משראה שכך הם פני הדברים, אבא דאג להעלים את העיתון וקרע אותו לגזרים!

כשהפועל הבין את מה שעשו לו, החל לצעוק על אבי מורי 'גנב, גנב' תשלם על הגזילה שגזלת...

אבא השיב לעומתו בתקיפות לא פחות גדולה: "אני גנב? אני עשיתי לך טובה גדולה, הצלתי אותך מן החטא. לא אשלם לך עבור העיתון שקרעתי, ואם תביא עוד עיתון אני אקרא גם אותו.

ההוא לא ויתר ועמד על שלו שאבא חייב לשלם, עד שלבסוף הם הסכימו שצריכים ללכת לשאול את הרב. המנקה אף בחר רב שבפניו הוא רוצה לתבוע את כספו - מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל.

אבא הסכים בשמחה, "אתה רוצה ללכת לרב אלישיב? בבקשה, בוא נלך, ואם הוא יגיד שאני צריך לשלם לך אשלם ככל אשר ישית עלי!".

באו לפני מרן הגרי"ש אלישיב והתובע הציג את תביעתו: "רבי יצחק דוד גוטפרב לקח את העיתון שלי וקרע אותו לגזרים, כמובן שהעיתון עלה לי כסף וכעת אני תובע את רבי יצחק דוד שישלם לי את כספי בחזרה!".

שמענו ותחי נפשכם

הצטרפו אלינו לשיעורים מרתקים של מגידי השיעורים שבחרנו עבורכם, ב'דף היומי בבלי',
ה'עמוד היומי' ו'בדף היומי בהלכה'. כנסו לקו השיעורים של 'דרשו' 077-2222-666

"יתירה מזאת, נניח שהם יצליחו לאתר את מקום הימצאם של שלושת היהודים האומללים. איך הם יכולים לעזור להם? שווייץ היא מדינה מסודרת, 'יקית', הם לא יודעים 'חכמות', אנשים פה שומרים חוק ואם החוק קובע שצריכים לגרש 'מסתננים' מה אפשר לעשות כדי להציל אותם?"

הגאון רבי ישראל ברזובסקי שליט"א, על דמותה של הרבנית רעכא שטרנבוך ובעלה הג"ר יצחק, שהצילו רבבות יהודים מציפורני הנאצים

יעקב א. לוסטיגמן

אחת הדמויות אפופות המסתורין בהיסטוריה הקרובה של העם היהודי, זו דמותה של האשה הצדקנית הרבנית רעכא שטרנבוך ע"ה, אשת חבר להג"ר יצחק שטרנבוך זצ"ל, ואמו של ראש ישיבת באבוב בלונדון, הגאון הנודע רבי אברהם שטרנבוך זצ"ל.

בשיחה שקיימנו באחרונה עם נכדה, הגאון רבי ישראל ברזובסקי שליט"א, רבם של חסידי סלונים בביתר ובנו בכורו של כ"ק מרן אדמו"ר מסלונים שליט"א, זכינו לשמוע מפיו בעיקר על דמותו של סבו הגדול כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'נתיבות שלום' מסלונים זצ"ל, ולצד זאת שמענו מפיו גם כמה וכמה סיפורי מופת על הסבא והסבתא, שזכו בפעילות להציל רבבות יהודים מגיא ההריגה בשנות הזעם באירופה.

את הסיפור פותח הרב שליט"א באנקדוטה משעשעת שיש בה כדי לשפוך אור על היחס של גדולי הדור ההוא לדמותה המופלאה של הרבנית שטרנבוך זצ"ל:

סיפר דודי כ"ק מרן אדמו"ר מוויזשניץ מוונס זצ"ל, שכשהוא התחתן, היה זה לאחר השואה, והחתונה התקיימה בבוקרשט שברומניה. הכלה היתה בתו של הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקווירא והוא עצמו היה בנו של הרבי בעל ה'אמרי חיים' מוויז'ניץ זצ"ל, ומטבע הדברים כל הרבנים והאדמו"רים שהתגוררו בכל האזור הגיעו להשתתף בחתונה הגדולה.

"באמצע החתונה שמתני לב שכל שולחן הכבוד התרוקן מיושביו", סיפר הרבי זצ"ל. שאלתי מה אירע? להיכן נעלמו כל הרבנים החשובים שכיבדו את החתונה בנוכחותם? השיבו לי שהרבנית רעכא שטרנבוך הגיעה לחתונה, אז כל הרבנים יצאו החוצה כדי לקבל את פניה..."

"הסיפור הזה ממחיש עד כמה היה לרבנית שטרנבוך מעמד של כבוד בקרב הרבנים ומנהיגי הקהילות באותה התקופה, ולא בכדי.

מה בעצם עשתה הרבנית שטרנבוך? כיצד היא פעלה וכיצד הצליחה אשה אחת להציל את חייהם של אנשים רבים כל כך???

"ובכן, אני אספר לכם סיפור אחד שארע בבר המצווה של מורי חמי הגאון רבי אברהם שטרנבוך זצ"ל, זה אחד הסיפורים שמהם אפשר להבין מה ייחד כל כך את הפעילות של הוריו.

"שמחת בר המצווה התקיימה בשבת קודש, ובבוקרו של יום השבת הגיע מישהו ובפיו הודעה בהולה ומקוטעת. שלושה יהודים שנמלטו מהנאצים הארורים ימ"ש, נכנסו לגבולות שווייץ ונתפסו על ידי משמר הגבול.

"המשמעות היתה ברורה. אם משמר הגבול תופסים פליטים שעוברים את הגבול, ההוראה היא חד משמעית. במידה ומדובר באדם שהוא בן 16 ומעלה ועדיין לא מלאו לו 60 שנה, אחת דתו להישלח בחזרה אל מעבר לגבול, ולהיסגר לידי אנשי הגסטאפו ימ"ש. משם הוא כמובן נשלח הישר למחנות, ואין צורך להסביר את חומרת העניין.

שני ההורים של חתן בר המצווה עזבו את המקום

"שני ההורים של חתן בר המצווה עזבו את המקום עוד לפני שהחלה חגיגת בר המצווה של חמי, ולא השתתפו בה בכלל! במקום זאת הם החלו בהתייעצות קדחתנית, מה עושים כדי להציל את שלושת היהודים שגורל נורא מרחף מעל ראשם?

"למעשה לא היה להם שום קצה חוט שיכול להוביל אותם בכלל לסייע פה למישהו. הם לא ידעו היכן הסתננו אותם שלושה יהודים,

הם לא ידעו איזו יחידה של משמר הגבול עצרה אותם, ובאיזו תחנה הם עצורים. לא היה להם בכלל מושג אם מדובר בגבול עם גרמניה או בגבול עם צרפת? אולי זה בכלל בגבול עם אוסטריה? חסרים מעברי גבול בשווייץ?

"יתירה מזאת, נניח שהם יצליחו לאתר את מקום הימצאם של שלושת היהודים האומללים. איך הם יכולים לעזור להם? הרי מדובר בתקנות ברורות שכתובות שחור על גבי לבן, שווייץ היא מדינה מסודרת, 'יקית', הם לא יודעים 'חכמות', אנשים פה שומרים חוק ואם החוק קובע שצריכים לגרש 'מסתננים' מה אפשר לעשות כדי להציל אותם?

"אבל זה בדיוק הסיפור של משפחת שטרנבוך. העובדה שאין שום סיכוי להצליח, לא אומרת שלא צריכים לנסות!

"הם התחילו לחשוב איך מצליחים להשיג מידע קודם כל על מקום הימצאם של השלושה. הסבא ר' יצחק אמר שיש לו רעיון. היה לו אה, רבי אליהו שהתגורר גם הוא בשווייץ והיה עוזר להם רבות בפעולות ההצלה.

רבי אליהו היה אדם מאוד טוב בטבעו, הוא ממש היטיב עם כל אדם, ובחנות שלו היתה מועסקת גויה שווייצרית שגם היא זכתה פעמים לרבות ליהנות מחסדיהם של המעסיקים רבי אליהו ורעייתו שהתנהגו אליה בצורה מאוד טובה ומכבדת. באחרונה התחנתה אותה עוזרת עם שוטר, והם חשבו לנסות לבקש ממנה עזרה שתשיג דרכו מידע על מקום הימצאם של היהודים המועמדים לגירוש.

"היה זה בשבת, אחיו של ר' יצחק לא אמור בכלל לענות לטלפון בשבת, אבל מה זה משנה? הסיכויים לא משנים! הם התקשרו שוב ושוב עשרות פעמים, עד שהוא כבר עשה לבד את החשבון והבין שאם מישהו מתקשר כל כך הרבה פעמים, כנראה מדובר בפיקוח נפש. רבי אליהו הרים את השפופרת ואכן על הקו היה אחיו ר' יצחק שביקש טובה. הוא כמובן פנה לעוזרת שנדהמה לגלות שהמעסיק היהודי שלה פתאום מחלל שבת... הסבירו לה את הדחיפות והיא אכן הסכימה לקשר את רבי יצחק שטרנבוך ורעייתו רעכא, עם בעלה השוטר.

"הם התקשרו לתחנת המשטרה בה שירת אותו שוטר שהיה אז בתפקיד, ולשמחתם הגדולה הוא ענה להם: "כן, אני נמצא עכשיו בתחנת המשטרה, ושלושת המסתננים היהודים יושבים כרגע ממש מולי, בחקירה!".

"השלב הבא היה הפעלת לחץ ותחנונים וגייסו גם את אשתו של השוטר שתתחנן אליו שיחוס על השלושה, ובסופו של דבר השלושה שוחררו וקיבלו אשרה להישאר בשווייץ. חייהם ניצלו ממוות בטוח, וזאת הודות לבני הזוג שטרנבוך שלא הסתכלו בכלל על הסיכויים! הם פשוט עשו השתדלות, עד כמה שידם מגעת, והתברר להם שבשיערת דשמיא ידם הגיעה רחוק מאוד, שלושה יהודים ניצלו ממוות לחיים".

לנשיא מוזי היה ידיד משכבר הימים

עיון בהיסטוריה הכתובה של הגב' שטרנבוך, מגלה שהיא עשתה גם פעולות הרבה יותר הזויות והרבה יותר נועזות מלנסות להציל

שלושה יהודים.

מסתבר שהרבנית שטרנבוך לא הסתפקה בהצלה של יהודים שהגיעו לשווייץ, היא גם יזמה מו"מ עם הצורר הנאצי, לא פחות! את ילדותה עשתה רעכא שטרנבוך בקרקוב שבפולין ובהמשך היגרה המשפחה לאנטוורפן שבבלגיה שם כיהן אביה הגאון רבי מרדכי רוטנברג כרב קהילת 'מחזיקי הדת'.

באותן שנים לא היה באנטוורפן בית ספר יהודי לבנות, ולכן היא למדה בבית הספר הכללי, כשאביה ואמה לימדו אותה בבית את לימודי היהדות, ונתנו לה עוז ותעצומות שסייעו לה להינצל מההשפעה של החברה בבית הספר. בבית הספר עצמו היא למדה צרפתית, בבית הם דיברו גרמנית והיתה לה שליטה כמובן באידיש ובשפות נוספות. הכישורים האלו של העמידה ללא חת ואמונה בצדקת הדרך, יחד עם ידיעת שפות, סייעו לה לפתוח דלתות בכל מקום אליו הגיעה.

מתברר שבין היתר הצליחה הגב' שטרנבוך להשיג פגישה עם נשיא שווייץ באותם ימים ז'אן מרי מוזי, וכשנפגשה עמו היא הצליחה לרתום אותו למאמצים להצלת יהודים מציפורני הנאצים.

לנשיא מוזי היה ידיד משכבר הימים, שמו היה היינריך הימלר ימ"ש, שהיה מבכירי הנאצים וסגנו של הצורר הימלר ימ"ש. הגב' שטרנבוך הצליחה לגרום למוזי שיפעיל את קשרי הידידות שלו עם הימלר, ויתווך בינה ובין הימלר ימ"ש לעסקת ענק לשחרור יהודים ממחנות ההשמדה. במקביל פעלה הגב' שטרנבוך לגייס כספים בסכומי עתק כדי לשחד את הנאצי, ובאמצעות נשיא שווייץ העבירה תשלום של מיליון דולרים, כשתמורתם שחרר הימלר ממחנות ההשמדה 1,210 יהודים! התיווך של מוזי הוביל לכך שהימלר אפילו הבטיח לבצע עסקאות נוספות על אותו הבסיס, אחת לשבועיים, אבל למרבה הצער לא עמד בדיבורו ולא יצאו משלוחים נוספים של יהודים, למעט אותם 1,210 ששוחררו בפעימה הראשונה של העסקה.

הגר" ברזובסקי מספר לנו עוד סיפור שממחיש את עוצמת מסירות הנפש של סבתו הצדקנית: "למעשה ידועים לנו סיפורים רבים אודות פועלה הברוך של הגב' שטרנבוך, אבל כמעט כולם סופרו על ידי אנשים אחרים. היא עצמה לא שמרה שום תיעוד ולא סיפרה כמעט על פועלה באותם ימים. היא בכלל לא ראתה בעצמה גיבורה או אשה מיוחדת שעושה משהו שאחרים לא עושים. מבחינתה היא עשתה את המוטל עליה ולא מעבר לזה. אחרי השואה היא היתה אשה רגילה לכל דבר, לא ניהלה כלום ולא פתחה ארגון, לא כתבה ספר ולא שמרה תיעוד. כמעט כל הסיפורים הקיימים אודותיה ידועים בגלל שאנשים אחרים היו מעורבים וסיפרו את זה הלאה.

אבל פעם אחת בעת רצון מיוחדת, היא סיפרה לגיסתה

"אבל פעם אחת בעת רצון מיוחדת, היא סיפרה לגיסתה על אחת מפעולות ההצלה שלה, וכך היה המעשה.
"ביום מן הימים נמסר לה על קבוצה של 12 יהודים שעברו את

שקל היהודי וחשב לעצמו: "אולי פשוט אחתוך את פיסת הדף, וחסל!" אולם לאחר רגע דחה את הרעיון: "ומה יועיל לי הדבר? הלא מה שמופיע אצלי בגמרא- עלול להופיע גם אצל אחרים, ואת הגמרות שלהם לא אוכל לתקן...". בסופו של דבר, החליט מיודענו לעשות מעשה..

הגה"צ רבי אריה שכטר זצוק"ל - על כיצד יכולים אנו לשנות את פני הדור?

אלה המצוות והמשפטים (לו יג)

הבה נתבונן: לפני מאתיים ושמונים שנה, ביהדות אירופה, כל יהודי ידע שאמנם הוא צריך לעשות לפרנסתו, אולם יותר מכפי שהוא מחויב לעבודתו- הוא מחויב לעבודת קונו. בכל עיירה באירופה של פעם, היו רבנים שהדריכו את צאן מרעיתם בדרך הישר, היו 'קלויזים' בהם התכנסו יהודים פשוטים של 'עמך', מי לפני עבודתו ומי אחריה, לשיעור יומי בחברת ש"ס או חברת משניות, איש איש על פי מדרגתו. יהודים שעבדו מבוקר עד לילה בעבודת כפים מייגעת, לא היו פותחים את יומם לפני שיעור שהחל לעיתים עוד הרב לפני עלום השחר, בעוד אחרים ממהרים לבית כנסת לאחר תום עבודתם, ומזינים את נשמתם בשיעורים שלעיתים נמשכו עד השעות הקטנות של הלילה.

אולם, מה לנו כי נפליג שנים רבות כל כך לאחור? אפילו כאן בארץ, לפני עשרות שנים, אני זוכר בגבעת רוקח שטיבל של חסידי גור, בו התפללו אנשים שעבדו כפועלים פשוטים, פועלי בניין, טייחים, רצפים, בנאים וכן האלה. היהודים הללו היו עובדים מבוקר עד לילה בעבודה מפרכת, אולם השטיבל תמיד היה מלא... היו יהודים של עד שתיים בלילה, והיו יהודים של משתים בלילה, אבל לא היה יהודי שהעלה בדעתו להעביר יום מבלי שיעור קבוע!

באותם ימים, יהודי ידע שאין לו מה לחפש בבית... או שהוא עובד או שהוא לומד! הוא הבין שהחיים אינם עוברים סתם כך. צריך לנצל כל רגע מהם במידת היכולת!

אכן, עד היום ניתן עוד למצוא יהודים שכאלו, זעיר פה וזעיר שם. יהודים שעמלים לפרנסתם, אבל נותרו יהודים של "והבדילנו" ברמ"ח איבריהם ושס"ה גידיהם. יהודים שיקומו לפני עלות השחר וימהרו לשיעור, ואף יחזרו אל בית הכנסת מיד עם תום עמל יומם! אולם באופן כללי, למרבה הצער, מצבו של הדור השתנה. בחורים הולכים ללמוד בישיבות, שוקדים על תלמודם במשך אי אלו שנים. לאחר מכן, אותם שאינם יכולים להישאר במסגרות לימוד של 'כוללים' למשך כל חייהם- יוצאים להביא טרף לביתם, עיניהם נשואות מבוקר עד לילה אל המחייה ואל הכלכלה, ואז, מה קורה?

קורה דבר עצוב ביותר: שיעור של דף היומי- אינו לפי כבודם... הם הלא 'למדנים', הם 'בני ישיבה'... הם לא יכלו סתם כך לשמוע שיעור משניות בבית הכנסת... הם יחפשו לעצמם חברותא. אבל למצוא

חברותא זה לא פשוט. לפעמים זה גם לוקח זמן, יום, יומיים, שבוע, שבועיים, חודש חודשיים ואפילו יותר.. היצר הרע אינו ממהר לסייע ליהודי הרוצה ללמוד תורה!

ומה בינתיים? בינתיים לא פותחים ספר.. רק בינתיים, כמובן, עד שימצאו חברותא.. אלא שכידוע, הכלל הוא: אם תעזבני יום- יומיים אעזבך! הימים חולפים, והיהודי היקר שלנו כבר אינו כמו שהיה.. הוא כבר יצא מכלל "קבעת עיתים", הפסיק להיות יהודי של "והבדילנו", ואט אט הוא נהפך לאדם אחר, אדם של "כגוי הארצות"...

ההידרדרות ממשיכה, מדחי אל דחי. מבלי להרגיש, השינוי בגישה מחלחל גם אל שאר בני הבית... ובינתיים, האישה, שמבחינה שבעלה 'מובטל'- כבר צריכה עזרה בבית, וכעת, היהודי שלנו כבר מרגיש שבאמת אין לו זמן ללמוד...

הראש היהודי המבריק שלו הגה רעיון גאוני

כך, מוצא את עצמו היהודי דגן כשהוא עטוף באיצטלא דרבנן, לובש חליפה קצרה או ארוכה וחובש מגבעת, המבורג או שטריימל, אבל מבפנים- הכל רקוב... מבפנים, הוא כבר לא מה שהיה. הוא כבר אינו יהודי של 'והבדילנו', הוא כר אינו יהודי ששייך ל"קבעת עתים לתורה". אם כן מה יעשה? להחליף את הבגדים? חלילה.. הרי יאמרו שהתקלקל! לא להחליף? הוא מרגיש בכל רגע כיצד הוא עושה קשר בנפשו!

מה עושים? אכן בעיה! אולם בסופו של דבר, קורה מה שקרה לאותו שיכור מהעירייה...

מעשה ביהודי שתיין, שחבריו אשר מצאוהו מתפלש בביב של שופכין כשהוא שיכור כלוט, חמדו להתלוצץ על חשבוננו וללמדו לקח. הם גררו אותו אל בית הכמרים, הלבישוהו בגדי שינה והשכיבוהו על המיטה, כשלצידו מערכת בגדי כמורה. למחרת בבוקר, כשהתעורר אותו יהודי, עדיין הלום יין, הוא הביט בעצמו, בחן את הבגדים המונחים לצידו. והחל תוהה בינו לבין עצמו: "האם אני יהודי או כומר? מי אני באמת?"...

בסופו של דבר, החליט לערוך מבחן קצר: על השולחן, לא הרחק, היה מונח ספר של כמרים כתוב בלטינית... הראש היהודי המבריק שלו הגה רעיון גאוני: "אפתח את הספר" הוא אמר לעצמו, "ואבדוק: אם אדע לקרוא בו- כנראה שאני כומר, ואם לא כנראה שאני יהודי". ואכן, כך עשה. מיהר לפתוח את הספר, והתברר לו כי אינו יודע לקרוא אפילו מילה אחת... לכאורה, המסקנה ברורה, הוא יהודי ולא כומר! אולם רק לכאורה... אל דאגה.. הוא מצא עצה, ואמר לעצמו: באמת אני כומר ככל הכמרים, אני אינני מבין לטינית, מכאן נסיק כי כל הכמרים אינם מבינים לטינית!"...

ובכן, נחזור אל היהודי שלנו, העוטה על עצמו איצטלא דרבנן בעוד שבתוככי ליבו הוא כבר רחוק מרחק שנות או מצורת יהודי כפי שאמור היה להראות.

כשאותו יהודי נתקל במחלוקת בין שני גדולי ישראל, בין בני חוגים הנאמנים איש איש לרבותיו- הרי זה מבחינתו כמים חיים על נפש עיפה... תענוג של ממש! הוא מלקק את האצבעות מרוב עונג, ואומר בליבו: זה מטיל דופי בזה, זה מטיח רפש בזה, כל אחד מונה את חסרונותיו של רעהו, ואני אומר ששניהם צודקים...

ומה האמת? האמת היא שאותו יהודי אינו מעיד אלא על עצמו מושחת הוא.. על אחרים- מוטב שלא ידבר, שכן הלוואי והלוואי והיה כמותם!

יהודי זה, מזכיר את הסיפור הידוע על אותו יהודי שמצא הערה בצידה של הגמרא שלו, ובה כתוב היה שחור על גבי לבן, כי מי שזקנו יורד על פי מידותיו- אות וסימן הוא שטיפש הינו.. הביט היהודי במראה, נתן דעתו לזקנו השופע שהגיע כמעט עד למותניו, ונחרד: "מילא אני", אמר לעצמו, "יודע שאין ממש בדברים, אבל מה יאמרו אחרים? הם הלא יחשדו בי בטיפשות חלילה!"

שקל היהודי את צעדיו, וחשב לעצמו: "אולי פשוט אחתוך את פיסת הדף שעליה מופיעה ההערה, וחסל!" אולם לאחר רגע דחה את הרעיון והשיב: "ומה יועיל לי הדבר? הלא מה שמופיע אצלי בגמרא- עלול להופיע גם אצל אחרים, ואת הגמרות שלהם לא אוכל לתקן..." בסופו של דבר, לאחר שיקול דעת מעמיק, החליט מידוענו לעשות מעשה ולקצר את זקנו!

דא עקא שיהודי זה הקפיד מעודו שלא לגלח את זקנו, לא בתער ולא במספריים... ומה יעשה עכשיו? האם ישנה ממנהגו חלילה? מה פתאום! הוא מצא פתרון הרבה יותר מקורי:

הוא חפן את זקנו בידו כשיעור טפח, והצית את האש בקצות הזקן

מתוך מחשבה שתשרוף רק את השיער הבולט חוצה מפס ידו. לא הביא מידוענו בחשבון, כי האש העולה מעלה מעלה- תגיע עד לידו הקמוצה, וכשזה אכן קרה- הוא נבעת ונסוג מפני החום, עזב את זקנו שנשרף כליל, והשתמש בידו בכדי לכבות את האש ברגע האחרון לפני שפניו יהיו למאכולת אש... כעת, נותר הוא מבלי זקן לחלוטים, ובצידה של ההערה המקורית בשולי גמרתו, על פיה בעליו של זקן עבות וארוך מוכרח להיות כסיל מופלג- הוסיף בכתב ידו שתי מילים: "בדוק ומנסה"...

הוא הדין במידוענו, זה המטיל דופי בתלמידי חכמים לובשי איצטלא דרבנן: הוא סבור כי בכך מצליח לטשטש את הפערים העמוקים הקיימים בין הדמות החיצונית שהוא מנסה לשדר כלפי חוץ ובין מהותו הרקובה. ואינו מבין, כי היחיד שעל מהותו הוא מעיד- הנו הוא בעצמו!

מוציאים מאנשים כספים במרמה, ובסוף פושטים את הרגל

לפני שנים הזדמן לי להצטרף ליהודי יקר, שיצא לאסוף כסף לטובת כולל מסויים, הגענו יחד אל בורסת היהלומים, שם ניגשנו אל משרדו של יהודי עשיר והצגנו בפניו את מטרת בואנו.

אולם הלה, שלבוש היה כיהודי חרדי לכל דבר, החל מטיח בנו דברים קשים: "לתמוך באברכים שאינם עושים מאומה? בשביל מה? .." הוא טען, בלהט של שנאה, ואני לא נשארתי חייב..

הסברתי לו את מהותם של לומדי התורה שמקיימים את העולם, הזכרתי לו שאין לעם ישראל כל סיכוי לעמוד ולהתקיים בדרך הטבע בין מאוד מיליוני ערבים המקיפים אותנו מבלי זכות התורה הקדושה. הוספתי כי אפילו הצבא החזק והמתקדם ביותר לא יוכל להציל אותנו אם לא תעמודנה לנו זכויות שמימיות.

הזכרתי לו, שהירא ורך הלבב, החושש מפני עברות שבידו- לא היה יוצא למלחמות ישראל, שכן ברור היה לכל בר דעת שהוא לא יביא תועלת, אלא ההפך הגמור... אף ציינת, כי על פי חלק משיטות הראשונים, הסיבה לכך שבוני בית חדש, נושאי אשה חדשה או נוטעי כרם היו שבים מהמלחמה, היתה רק בכדי לאפשר לחוטאים לשוב אל ביתם בכבוד, שלא יזרעו הרס בקרב שורות הצבא ויחבלו בזכויות הנחוצות לשם השגת הניצחון בשדה הקרב...

"אתה מבין? עם ישראל מעולם לא נבחן בכשרו הצבאי, אלא בכשרו הרוחני! לא בכמות- אלא באיכות!" אמרתי לו, אבל הוא לא השתכנע. "אתה צודק, כבוד הרב!" הוא השיב, אך מיד הוסיף: "אילו כל אברכי הכולל היו לומדים בשקידה, ניחא, אבל הלא יסכים איתי כבוד הרב, שרבים מהם לובשים לבוש תורני- שמאחוריו אין מאומה!"

לנוכח הדברים, לא יכולתי להישאר שווה נפש. "ישנם הרבה יותר יהלומנים שלובשים בגדים מפוארים, מוציאים מאנשים כספים במרמה, ובסוף פושטים את הרגל- מאשר תלמידי חכמים שלובשים איצטלא דרבנן בלי כל תוכן פנימי מתחתיו!" הכרזתי, ועזבתי את משרדו.

נכנסו לתפילת שחרית בבית המדרש הגדול של כולל פלוני בבני ברק והיתה שם על הבימה חתולה, זה דבר משונה, האם צריך איזה תיקון לבהכ"נ? והשיב: 'זה כלום'

משיחותיו של הגאון רבי אליהו מן שליט"א עם מרן שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל

צילום: עזרא סובלס

פְּקַל הַיּוֹצֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה (ג)

מי שהבטיח לחברו שיבוא לחתונתו האם זה בכלל נדר מצוה?
נדר איני יודע. אבל הבטחה צריך לקיים.

בעת שלמדתי בישיבה בלומזה, התקיימה חתונה של בחור, ולא הייתי הולך לחתונות. ושאלני בחור אחד מדוע לא הלכתי לחתונה עניתי לו שאינני הולך, אבל לחתונה שלך אלך, וכעבור 5 שנים שכבר למד בסלבודקא בא להזמיני לחתונה ולא יכולתי בשום אופן ללכת ובקשתיו היות שהבטחתי לו לבוא ואיני יכול לבוא שימחל לי, ומחל לי. אחרי 20 שנה בא להזמיני לחתונת בנו וזכרתי שלא יכולתי לקיים הבטחתי להשתתף בחתונתו אמרתי לו שלחתונת בנו אבוא והגעתי.

כי היה במעצר ופתאום בא אחד ואמר לו מה אתה עושה כאן תצא ותלך, ואמר לו שעכשיו ערב חג לאן ילך, וגירשו שילך בכל מחיר, ויצא, ופתאום הזדמן לו איזה רכב שהביאו ובא ממש לפני כניסת החג, כך סיפרו אז בישיבה.

שומר פיו. אמרתי לרבינו מנכד הרב מפוניבז' - רבי אליעזר שליט"א כי בראש השנה או בסעודת ערב יזה"כ, הרב היה אוכל לבד את הסעודה בלא הרבנית, והטעם? כיון שבימים ההם כאשר היה עוד בעיירת פוניבז' נסע לארה"ב ונאלץ להישאר שם בראש השנה ויזה"כ, והרב שם הזמינו וכיון שלא סמך על כשרותו, אמר לו כי נוהג לאכול לבד בראש השנה (או בערב יזה"כ), ומאז אכל לבד.

מספרים גם על הנודע ביהודה כי בצעירותו הגיע לרבנות חדשה, ובחנו אותו האם יודע הל' ברכות והניחו לפניו מיני דברי מאכל כדי לבחון כיצד יברך, והקדים דבר אחד. שאלוהו: הרי זה קודם, וענה שאת זה לא אוכל, ומאז לא אכל את זה לעולם.

סיפר רבינו, כי בספר מאיר עיני ישראל יש סיפור שסיפר רב פופקא כי היה אצל החפץ חיים, והח"ח עמד להתעטף בטליתו, ואמר לו בא וראה כיצד אני מתעטף, שאם פעם ישאלוך איך התעטפתי, תדע.

ש"ק בלק י"ב תמוז תשס"ב. רבינו סיפר בשמחה כי יצא לאור ספר חדש מתורתו של ר"א דושניצר. והחל לשוח אודות רבו: נסעתי עם החזו"א והוא אמר עליו שמעולם לא הוציא שקר מפיו ומסתמא היה מהל"ו צדיקים. ע"כ דברי החזון איש. החזו"א מאוד כיבדו והיה מלווהו עד השער ופעם אחת אמר לי ללוותו עד האוטובוס.

היתה תקופה שלא היה בישיבה משגיח והוא שימש בהשגחה, ובחורים שהיו מדברים באמצע הסדר היה מעיר להם, אבל אם מישהו קם לפניו כשדיבר עמו היה בורה, וכיון שכך כאשר רצו להמשיך לפטפט והוא בא להעיר היו קמים מפניו לשמוע מה בפיו (כדי שהוא ילך).

כל יום שישי הוא היה שולח שאלות לשאול את החזו"א וכבר היה זקן, והיה אומר לי: תשאל את החפץ חיים, כיון שהיה רגיל בצעירותו עם החפץ חיים. פעם אחת שלח איתי לשאול מה יהיה דינו אם אומר את דברי התורה שאחר ברכת התורה שלא בכוונה האם יצא ידי חובה, והחזו"א ענה שיצא והוא עצמו אמר כי לדעתו זו מחלוקת מג"א עם מס"י, את המג"א מצאתי והמס"י לא מצאתי.

הוא עובדא שלקחו בחור אחד למשטרה והוא לא חזר, ואביו שהיה מתפלל אתנו בישיבה ביקש ממנו שיברכהו שיבוא וישוב לביתו, ואמר שעד פורים יבוא. והגיע פורים והוא לא הגיע ואביו בא לשאול הרי לא בא, ענהו רבי אליהו אינני יודע למה באמת לא בא, אבל עד פסח ודאי יבוא, והנה ממש לפני החג הוא הופיע. והבחור סיפר

לאחר שנים רבות הוא הזדמן אצל החזו"א והחזו"א שאלו, הרי היית אצל החפץ חיים האם ראית פעם כיצד התעטף, וסיפר לו את הסיפור עם הח"ח הנ"ל, כי בחזו"א באמת דן בכוננת ה"ביאור הלכה" על צורת העיטוף.

אמרת. שמעתי פעם מרבי הלל זאקס שהיה עם רבי אהרון קוטלר בבית הרב מבריסק זצ"ל ודיברו אודות התופעה שהיתה אצל החפץ חיים שהיה מדבר לפני אנשים ולפתע הפסיק מהעניין שדיבר ועבר לעניין אחר בלא שום קשר, כגון שדיבר על שבת ועבר לדבר על כשרות, ובאמת נכנס יהודי שצריך חיזוק בכשרות. אמר הרב מבריסק העולם חושב שזה רוח הקודש ואינו כן, אלא החפץ חיים היה כל כך מזוכה את הרבנים ולכן משמים זיכוחו שכאשר נכנס יהודי שזקוק לחיזוק בכשרות הוא ידבר על כשרות, ואם כן לגבי העיטוף הנ"ל, מן השמים רצו לזכות את הח"ח שיידע בכלל ישראל את צורת העיטוף על ידו.

ו' עש"ק חיי שרה כ"א חשון תשס"ה, סיפרתי לרבנו: מרן ראי"ל ביקר בארה"ב שם בליקווד ואמר שיחה והיו אנשים רבים גם מחוץ למקום אמירת השיעור. ולפתע הסתובב שם 'צב'. בין האנשים. וזה היה חידוש, כי בעל חיים זה מצוי שם באזור אבל לא בין בני אדם. ואחרי השיעור התפזרו והצבי הלך ונדרס למות על ידי מכונית.

האם בדורנו שייך רמזים או דברים מעין אלו?

היתה תקופה שכל ערב כאשר החזון איש היה הולך לטייל הלכה אחריו חתולה הלך וחזור מידי ערב כחודש, והחזון איש אמר לא לגרש אותה (עד שאמר לה מחול לך והפסיקה לבוא. זו היתה נשמה שפגעה באביו של החזו"א).

ליקוט שאלות של שואלים שונים.

ר"ח חשון תשס"ה. נכנסו לתפילת שחרית בבית המדרש הגדול של כולל פלוני בבני ברק (נקב בשם המקום) והיתה שם על הבימה חתולה, זה דבר משונה, האם צריך איזה תיקון לבהכ"נ?

זה כלום

זה בכל זאת משונה למה דווקא שם ?

זי האט ניט גיקליבן אסאך. (היא עדיין לא בחרה מקום אחר).

ב' כסלו ע"א. פתאום נפלו מהארון ג' מדפים, אחד ולאחר כשעה עוד שתיים, האם צריך לחשוב על מה זה ?

מסתמא המדפים או הארון לא היו מחוברים טוב

ד' וזאת הברכה י"ב תשרי תשס"ד. הרב... שואל לגיסתו בארה"ב בליל ראש השנה נכבה אחד מנרות יו"ט וכן ביום כיפור נכבה אחד מנרות היום טוב?

מסתמא היה סדק בדלת ונשב אויר.

ואם יבררו שלא זו הסיבה?

אין בזה כלום.

א' האזינו תשרי תשס"ב. ציפור דרור באה כל יום בעלות השחר ויושבת על אדן החלון עד שקח"ח ולא נכנסת לבית ומביאה לעצמה אוכל שם ודופקת עצמה בחלון ובעל הבית מדליק נר בשבילה.

זה לא מוכרח שזה משהו, מוצא חן בעינייה המקום הזה ובסוף תלך. גם אצלנו היה כזה גם אצל החזו"א היה כמה שבועות כזה והחזו"א ציווה לא לגרשה.

ומדוע דופקת ראשה בחלון ? היא תלך בסוף.

(מתוך הספר 'כל משאלותיך')

המשך מעמוד 7 | הגה"צ רבי אריה שכטר זצוק"ל

התשובה אחת היא: עלינו להתמקד בעצמנו! להיות בעצמנו יהודים של "והבדילנו", יהודים של "קבעת עיתים לתורה". להתחזק, להתעורר, להתעלות, ובכך - בסופו של דבר תופץ ההשפעה סביב על העדה כולה.

אכן, זהו סוד קיומו של עם ישראל - רק בזכות התורה, רק בזכות כך שאנו אנשים אחרים, אנשים של "והבדילנו", אנשים של "קבעת עיתים"! כל אחד מאיתנו צריך לחזק את עצמו, ובמקביל יש ליצור את האווירה שתוביל לחיזוקו של הכלל כולו.

בדיוק כפי שאנו שואלים חבר "מה שלומך?" - עלינו לשאול אותו: "יש לך שיעור?"... אם אנשים היו מרגישים שכשאינן להם שיעור יומי בלימוד התורה מתייחסים אליהם כמו למסכנים, לאומללים, הם כבר היו דואגים לקבוע לעצמם שיעור יומי. וכן לאידך גיסא: אם אדם היה יודע שיתייחסו אליו כאל 'מצליחין' אם קבע לעצמו שיעור בדף היומי, הוא היה עושה הכל בכדי למצוא שיעור מתאים...

(מתוך הספר אריה שאג - בין המצרים)

באותם רגעים, לא ידעתי עד כמה צדקתי... שכן שבועיים מאוחר יותר אותו יהלומן פשט את הרגל, והותיר אחריו שובל של בעלי חובות ומשפחות הרוסות...

ועתה נשאל: האם יש מי שמטיל ספק בכך שישנם אנשים שמראם החיצוני מטעה ויוצר רושם שגוי ביחס לפנימיותם? ברור שלא. ובכל זאת, מי הם אלו שמטילים דופי בתלמידי חכמים? אלו שהם בעצמם רקובים מבפנים! אלו שעוטים על עצמם חזות צדקנית, ומתחתיה מעוללים את כל הפשעים שבעולם.

בימים עברו, היתה מחיצה ברורה בין עולם התורה ובין הרחוב. אולם בימינו המחיצה הזו נפרצה לחלוטין! כל מאורע שמתרחש בין כתלי עולם הישיבות - מיד מוצא את דרכו אל התקשורת והעיתונות. הכיצד? פשוט מאוד: אותם יהודים, שכבר נרקבו מבפנים ורק כלפי חוץ משמרים את חזותם - הם אלו שיעשו הכל בכדי להטיל דופי בציבור בני התורה, בכדי להשקיט את מצפונם שלהם הזועק מרה! אז מה ביכולתנו לעשות? כיצד יכולים אנו לשנות את פני הדור?

שאל ראש הממשלה את מרן רבי יחזקאל אברמסקי: בממשלה ובכנסת אנחנו רוב, הצבא והמשטרה בשליטתנו, אם אני מביא חוק לגיוס בני ישיבות, מה תעשו?

הגאון רבי יחזקאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה' ומחבר ספרי 'להאיר', על הכת המיוחד של עם ישראל שבזכות נוצחים ישראל במלחמה

אַלְף לְמִטָּה אַלְף לְמִטָּה (לא, ג)

בימים אלו ארץ ישראל סוערת, חסרי הבנה כאלו ואחרים קבעו כי המדינה זקוקה לגיוסם של בני הישיבות לצבא, לא להם אנו מדברים, אלינו פנימה, להבין את שורש הבעיה. הבעיה אינה בהחלטתם, היא נמצאת אצלנו פנימה.

אמרו חז"ל (אבות ג, ה): "כל המקבל עליו עול תורה-מעבירים ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ". אם היינו באמת מקבלים על עצמנו עול תורה, שונאי הדת לא היו יכולים להתנכל לנו באמצעות כל מיני חוקים וגזירות שהם מנסים להשית עלינו. אף אחד לא יוכל לנו! עצת ה' היא תקום ועצתם תופר!

בפרשת השבוע הקב"ה מצווה את משה לצאת למלחמה נגד המדינים. מלחמה זו היא מלחמת מצוה שמטרתה להכריח את כל אלו שחטאו והחטיאו אותנו. גם המלחמות שבני ישראל נלחמו בכניסתם לארץ הן מלחמות מצווה, לא משום שהן נועדו לכבוש את הארץ, כפי שרבים סבורים, אלא משום שמטרתן הייתה למגר את שבעת העמים, החוטאים והמחטיאים, שהיו בארץ.

משה רבינו מצווה את בני ישראל, שלמלחמה הזאת יצאו "אַלְף לְמִטָּה אַלְף לְמִטָּה לְכָל מִטּוֹת יִשְׂרָאֵל". חז"ל הקדושים אומרים שכוונת הכתוב שמכל שבת היו יוצאים אלף להילחם בחזית וכנגדם

בספר ב'מחיצתם' מסופר: באחד הימים בשנת תשמ"ג שוחח מרן הגראמ"מ שך בלימוד עם תלמידים בהיכל הישיבה. בעיצומה של ה'ריתחא דאורייתא' נכנס לביהמ"ד הרב שלמה לורינץ וביקש לשוחח עם מרן. הימים היו ערב הבחירות לעיריית בני ברק ושאלות כבודות משקל ציפו להכרעתו של מרן.

כטבעם של צעירים, הביטו הבחורים בראת כבוד לעברו של הרב לורינץ, הזוכה לשוחח ביחידות עם מרן על ענינים החובקים זרועות עולם.

משסיים מרן את השיחה הממושכת עמו ושב אל התלמידים, פתח ואמר: "כתוב במשנה באבות (ד י) 'ואם בטלת מן התורה יש לך בטלים הרבה כנגדך'. כנראה התבטלתי מן התורה, ועל כן נגרות אלי (שלעפן זאך צו מיר) כל הבטלות הללו.

המשיך הרב שך ואמר: "חז"ל אומרים: 'עד שלא ניתנה טלית על האדם, אומרים לו פרוש לך מצרכי ציבור, ומשניתנה טלית על האדם, אומרים לו כלך לך אצל צרכי ציבור'; אולם אני מוותר על הטלית... נכון, הדברים הללו אפשר לעשותם שלא לשם שמים ואפשר לעשותם לשם שמים, נכון גם שאם עושים אותם לשם שמים מקיימים מצוה ויש על זה שכר בגן עדן, אולם למרות הכל, לדרגת 'תורה' אין זה מגיע. 'צו תורה קומט דאס נישט'.

"לדעת ללמוד לא יודעים מזה. לעולם הבא צריכים להתכונן עם תורה. שם רק לומדים תורה. ומה לומדים שם? מה שלמדו בעולם הזה, ולזה העצה היא רק לימוד. שם אין בחירות..."

מרן ראש הישיבה, רבי גרשון אדלשטיין זצ"ל סיפר, שבשעתו היה נידון אם לעשות איזשהו מבצע מורכב, כמדומה שהיה זה הפצצת הכור בעירק, ראש הממשלה דאז, מ. בגין כידוע היה הולך לפני מבצעים לקבל את ברכתם של גדולי ישראל, וגם כאן ביקש לקבל את ברכתו של הצדיק מנתיבות, הבבא סאלי זצוק"ל. הבבא סאלי התעניין באיזו שעה אמור המבצע להיפתח? והשיבו לו: בשעה שתיים בצהריים.

אמר הבבא סאלי: "אם אפשר, עדיף לדחות את פתיחת המבצע בכמה שעות, לשאלתם מה העניין לשנות מצבע כה מורכב, ענה: בין שתיים לארבע בחורי הישיבות נחים, וחסרה תורה בעולם. וכשחסרה תורה - חסרה הגנה!

שמעתי פעם סיפור מופלא מהגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל, בעל 'משמר הלוי', אודות הגאון הקדוש רבי מרדכי רוזנבלט זצ"ל, אב"ד אושמינע, המוכר בתוארו רבי מאטלע אושמינער. מגדולי דורו היה לפני מעט יותר ממאה שנים, ונודע כבעל מופת גדול.

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

קבל היצא מפיו יעשה (ג)

שימושו של עם ישראל בכח הפה נחשב ל'אומנות' שלו, כפי שמביא רש"י בחומש במדבר (לא, ח). מה טמון בכינוי זה? אומר ה'חפץ חיים', כי כשם שהאמן הגדול ביותר והמוכשר ביותר זקוק לכלי עבודה כדי לייצר את המוצרים שהוא מוכר. כך גם כל יהודי, שכוחו רב ועצום לפעול בעולמות העליונים, צריך כלי אומנות עימם יוכל לפעול. כלי אומנות אלו הינם הפה.

האומן שבמשל, אם ישתמש בכלי עבודה שאינם תקינים, שוב לא יעזרו לו כל כשרונותיו ויכולותיו, והמוצר שיצא מתחת ידיו יהיה בלתי ראוי לשימוש. אף יהודי, אם לא ישמור על פיו שיישאר קדוש וראוי למלאכת עבודת הבורא-הרי שלתפילותיו ותורתו לא יהיה כמעט ערך, חלילה וחס!

לא זו בלבד, אלא שה'חפץ חיים' מביא בשם האלשיך הקדוש זיע"א, כי תפילות כאלו ולימוד תורה כזה, שנעשים עם פה שאינו נקי - אף מעוררות קפידה נוראה על האדם שבא להלל ולשבח לבוראו באמצעות כלי מטונף ומבוזה. והדברים מחרידים ממש!

שמעתי פעם סיפור; על קבוצת בחורים שהתלוו אל מרן ה'חזון איש' זצ"ל בטיולו היומי, ודיברו עימו בלימוד. עבר שם איזה יהודי פשוט, עם הארץ גמור, והתחיל להקניט אותם. אחד מהבחורים ניחן בפה שנון, והשיב לאותו טרחן תגובה הגונה וחריפה.

הוא היה בטוח כי ה'חזון איש' ינהה מהתשובה, אבל ה'חזון איש' אמר לו: "לא ענית טוב!". הלה הופתע, ושאל: "אז מה הייתי צריך לענות?", "שום דבר!" השיב ה'חזון איש' בכובד ראש. "בן תורה לא חייב לענות על כל דבר!".

כך גם נוכחתי אצל דודי זקני, עמוד ההוראה מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל בחג השבועות. בשנים בהן נהג לצעוד רגלית לפנות בוקר מבית מדרשו בשכונת 'מאה שערים' עד לכותל המערבי, כדי להתפלל שם את תפילת המוסף. הוא היה הולך בראש כשקבוצה גדולה של מתפללים מאחוריו.

קבוצה כה גדולה של אנשים הולכים כך ביחד ברחובה של עיר היתה בולטת, ומידי פעם כשעברנו סמוך לערבים או רחוקים משמירת תורה ומצוות הם צעקו לעברנו מילות גנאי, קללות ונאצות. הרב אלישיב הורה לא להתייחס אליהם כלל ולא להשיב כלום.

הפה של בן תורה הוא כלי יקר שמיועד לעבודה רוחנית, לימוד תורה

ותפילות, לא משתמשים בו לכל צורך שצץ! אצל גדולי וצדיקי הדורות ראו בבירור את הכוח העצום שהיה למילותיהם ולדיבוריהם, גם כשנאמרו בהיסח הדעת מוחלט. ידוע הסיפור אודות גאון הגאונים, רבינו אליהו מוילנא זצ"ל, שהלך פעם שקוע בשרעפיו בבית המדרש של וילנא, וציציות טליתו נתפסו מתחת לרגלו של ילד קטן. "מיין קינד", אמר לו הגאון בחיוך, "שתחיה עד מאה ועשרים-אתה מוכן לשחרר את הציצית שלי?" ואותו ילד חי עד גיל מאה ועשרים בדיוק, כי אלו היו המילים שיצאו מפיו הקדוש של הגאון!

באחת מהקדמות ספריו של הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, רבה של רמת-אלחנן בבני-ברק, הוא מספר אודות הצדיק המפורסם מנתיבות, רבי ישראל אבוהצירא זצ"ל, ה'בבא סאלי', כי פעם הוא ישב ולמד בשבת קודש, ופתאום נפלה מגורת השמן על הרצפה, והלהבה גרמה לשטיח שהיה שם להתחיל לבעור.

הביט ה'בבא סאלי' על האש ואמר כמשוחח עימה: "כאן בבית שומרים שבת; איך לך רשות לבעור כאן!", והאש נעצרה במקום! ה'בבא סאלי' היה קדוש עליון, תלמיד חכם וצדיק מופלג, והסיפור הזה הוא לא מופת של פתאים-זהו כוח בסיסי של כוח הדיבור. כוח שהיה לכל יהודי, אילו רק היינו שומרים כראוי על הפה שלנו! שמעתי פעם סיפור מופלא מהגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל,

בקצרה בכמה מהם, ונתחזק יחד ברוממות הענין וחשיבותו: סיפר לי הרב הגאון רבי יצחק שרייבר שליט"א, מרבני ישיבת 'ארחות תורה', כי בשנתו האחרונה של מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, הגיע פרופסור ידוע לבדוק אותו בעת שלא חש בטוב.

לאחר הבדיקה, כששוחח הרופא עם אחד מבני הבית בנוגע לתוצאות הבדיקה, העיר הפרופסור ואמר בביטול-כי רופא פלוני שבדק את ראש הישיבה קודם לכן, אינו מבין כלל בענין רפואי זה, ודחה את חוות דעתו בהחלטיות.

ראש הישיבה היה שרוי בחולשה גדולה, והיה נראה כי כלל אינו שומע את שיחת הרופא והנכד. אולם לפני שיצא הפרופסור מהחדר וביקש להיפרד מראש הישיבה, הראה לו הרב שטיינמן פנים זועמות. הנכד והמשמש המסור, הרב דוד שפירא התפלא ואמר לסבו: "הרופא רוצה ללכת, והוא מעוניין לומר שלום לסבא". השיב לו הרב שטיינמן בלחש, באופן שלא יישמע לאחרים: "אבל לפני כמה דקות דיברתם פה לשון הרע!"...

הוא קם ממקומו ואיים עליו באמצעות פטישו

אירע פעם שסכום כסף גדול נעלם מביתו של מרן הרב שטיינמן, ועלתה ההשערה כי נכנסו גנבים הביתה ונטלו את החפץ בקנין גזילה. כששמע ראש הישיבה את ההשערה הזאת, הגיב ואמר כי הוא אינו אוהב את המילה 'גנבים': "אמור-מישהו בא ולקח" - תיקן את איש שיחו.

הוא מאוד הקפיד לא להוציא מהפה שום מילה מגונה או עם משמעות שלילית. הוא היה רגיל לומר לאור דברי ה'חפץ חיים' שהבאנו: "כל דיבור רע שיוצא מהפה מוריד מערך הפה, ומפחית מקדושתו-ומי יודע כמה לימוד תורה אדם מפסיד בגלל זה!"

ראש הישיבה, מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, מסר פעם שיחה על שמירת הפה, ובתוך הדברים סיפר את הסיפור הבא: בילדותו, בעיר מגוריו וואלוז'ין, הוא נצרך פעם לתקן את מנעליו ונכנס לסנדלר המקומי כדי שיתקן את הטעון תיקון. הסנדלר נקב במחיר העבודה, ואמר לו כי זה לא תיקון ארוך וכי יחכה בינתיים במקום עד שיסיים.

עוד מתקדם הסנדלר במלאכתו, ישב רבי מיכל יהודה והביט סביב. ספרי קודש רבים היו פזורים בין המדפים והארונות שבכוך הצר, והיה ברור כי הסנדלר אינו מבטל רגע מזמנו, וכי מתי שהוא מחוסר עבודה הוא מיד פותח ספר והוגה בתורה.

בינתיים נכנס למקום יהודי נוסף כשבידו זוג נעליים לתיקון. "אשמח אם תתקן לי את אלו", אמר הלה והושיט את הנעליים לסנדלר. "אני מגיע עכשיו מסנדלר פלוני לו הבאתי את הנעליים לתיקון, אך לא זו בלבד שלא תיקן לי אותן, אלא אף גרם נזק גדול יותר משהיה בתחילה".

אך שמע הסנדלר את הדברים הללו, ודחה בתקיפות את היד המושטת. "לא אתקן לך!" הכריז בנחרצות. "אינני לוקח עבודות ממספרי לשון הרע!"... הוא קם ממקומו ואיים עליו באמצעות פטישו, כדי להרחיקו מהסנדלריה...

(מתוך סדרת הספרים 'אוצרותיהם אמלא')

בעל 'משמר הלוי', אודות הגאון הקדוש רבי מרדכי רוזנבלט זצ"ל, אב"ד אושמינע, המוכר בתוארו רבי מְאֹטְלֶע אֶשְׁמִינֶער. מגדולי דורו היה לפני מעט יותר ממאה שנים, ושימש ברבנויות שונות בליטא, כדיין בעיר קורליץ וכראב"ד בעיר סלונים. אך הוכר יותר על שם רבנותו ב'אושמינע' ונודע כבעל מופת גדול.

בראשית ימיו הצניע את סגולת כוחו לשדד מערכות הטבע ולחולל ישועות, ורק שמע גדולת תורתו יצא למרחוק. אולם כאשר עורר פעם את בני עירו על תיקון גדול בענייני טהרה ולא צייתו לדבריו, יצא מגדרו והראה כוחו בעשיית מופתים. מאז חרדו מאוד מכבודו, והתפרסם כבעל מופת גדול.

רבי משה מרדכי סיפר, כי פעם אחת הגיעה משלחת כבודה של תלמידי חכמים מעיר מסווימת בליטא למעונו של רבי מאטלע באושמינע, ושפכו לפניו את צערם. אודות מושל המחוז בעירם גוי רשע מרושע בשם 'פֶּלְעוּוֹע', אשר לו קשרים הדוקים עם השלטונות, ובשנאתו הגדולה מיצר צעדיהם וגורם להם סבל נורא באופן קבע. כעת הוא העליל עליהם עלילה מרושעת, וגזר עליהם גזירת גירוש מהמדינה, וכל המאמצים להפך את הגזירה עלו בתוהו.

החליטו רבני העיר וראשי הקהל לשלוח משלחת אל הצדיק מאושמינע, לחלות פניו ולהתחנן לפניו להושיעם מהצרה הקשה שנחתה עליהם.

אמר להם רבי מְאֹטְלֶע לבוא מחר בלילה בשעה שמסיים מסכת "אז בזכות התורה זהו עת רצון ואוכל לפעול עבורם ישועה" - אמר. הם שבו למחרת בשעה היעודה. רבי מאטלע היה מכונס בחדרו עם עוד כעשרה תלמידי חכמים וסיים את המסכת שלמד. לאחר הסיום החל לקרוא איתם פרק ראשון שבתהילים ותרגם כל מילה לשפת האידיש, לדוגמא: "אשרי האיש" - "גְּלִיקְלֶאך אִיז דְּער מְעֶנְטֶש", וכן הלאה פסוק אחר פסוק.

כאשר הגיע לפסוק הרביעי: "לֹא כֵן הָרְשָׁעִים כִּי אִם פֶּמֶץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ" הגביה קולו ואמר: "כי אם כמוץ" - "אזוי ווי די פֶּלְעוּוֹע". "אשר תדפנו הרוח" - וואס די וינט וועט אָעם גְּלִיך פֶּפֿלִיאַן אִין די לופֶט". [המילה 'מוץ' יש לה תרגום עתיק באידיש 'פֶּלְעוּוֹע', בדיוק כפי שנקרא אותו רשע שונא ישראל, ותוכן התרגום הוא שהרוח תעיף ברגע זה את הפֶּלְעוּוֹע למרחקים].

כשסיים את הפרק אמר להם בבטחה: "אתם יכולים לכיין את השעה..." והם נפרדו ממנו לשלום.

כשחזרו לעירם לאחר ימים אחדים כבר הקדימו את פניהם יהודים נרגשים ומאושרים: "התדעו מה קרה?" - בשרו באושר. "פֶּלְעוּוֹע הרשע שיחק עם ידידיו בערבו של יום פלוני, ולפתע קיבל דום לב, נפל ומת על המשחק... כן יאבדו כל אויביך השם".

היה זה באותם רדעים בהם עמדו השלוחים בתפילה בחדרו רבי מְאֹטְלֶע אֶשְׁמִינֶער. כמובן, שעם מותו בוטלה גזירת הגירוש... אדם שכל ימיו דאג שלא יתחלל דיבורו, זוכה ש"ככל היוצא מפיו יעשה!"

הגיע פרופסור ידוע לבדוק אותו

ענין קדושת הדיבור ברמה המעשית מתחלק לכמה חלקים. נעסוק

רק אחרי שהם סגרו על העסקה נפל לאברך האסימון... התברר לו שהחניך שלו עשה חיל בעסקים, והתעשר בצורה לא רגילה. האיש הפך למיליארדר בתוך שנים בודדות, ולאברך הכולל הדלפון יש כרגע ידיד שמחזיק בהון עצום של כמה מיליארדי דולרים, בלי שהיה לו שמץ של מושג.

כשהקב"ה רוצה לעזור ליהודי, הוא נותן את חנו בעיני מי שצריך כדי לסדר לו את מה שצריך

מאת: הרב אברהם פוקס

וַיֹּאמְרוּ אִם מִצְאָנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ יְיָ אֵת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְעַבְדֶּיךָ לְאַחֲזָהּ
(במדבר לב ה)

הוא הלך לחפש אותו בפנימייה, העיר אותו, דאג שיילך להתפלל, ולקראת סוף הסדר הם עוד הספיקו ללמוד קצת ביחד. השקעתו של האברך ש, לא נעשתה בגלל קשר עמוק שהתפתח בינו ובין החניך שלו, אלא פשוט כי רצה לעשות עבודתו נאמנה ועל הצד הטוב ביותר, גם לא היה להם בשורה התחתונה זמן משותף כל כך כדי שיתפתח הקשר ביניהם...

כבר חלפו להם שנתיים או שלוש, והבחור התחתן. הוא הציע לאברך לשלם לו כרטיס טיסה שיבוא לחתונה שהתקיימה בלונדון, אבל האברך אמר שזמנו יקר, ולא טרח להגיע לחתונה של החברותא שלו. כמו שאמרנו, קשר חברי עמוק לא היה שם ממילא...

עברו כמה שנים, וביום מן הימים פונים ממזכירות הישיבה לאותו אברך. "פלוגי שלמד כאן בישיבה לפני כך וכך שנים", רוצה להגיע לכאן ל'ירחי כלה', והוא מבקש ללמוד בחברותא דווקא איתך...".

האברך שומע את הבקשה ומשיב בחוסר הבנה: "אבל יש לי כרגע חברותא אחר, איך אני יכול לעזוב אותו לשבועיים כי החברותא מפעם רוצה ללמוד איתך???", אמרו לו שזאת לא בעיה, יסדרו לאותו בחור חברותא אחרת לבינתיים.

לא היתה לו שום התנגדות, אותו חניך לשעבר הגיע, השניים לחצו ידיים בחמימות, בכל זאת למדו יחד תקופה לא מבוטלת, הוא קצת

הסכיתו למעשה נפלא. זהו סיפור שכל פרטיו אמת וביודעי ומכירי. לפני שאספר את הסיפור כדאי שנבין את ההקשר, ומדוע החלטתי לספר השבוע את הסיפור המיוחד.

כאשר שנים וחצי מהשבטים באים למשה רבינו לבקש לקבל נחלה מחוץ לארץ ישראל, הם באו עם הסברים וצידוקים לבקשתם, וכפי שמובא ב'אור החיים' הקדוש בהרחבה, מדוע באו לפני משה רבינו ואלעזר הכהן וזקני העדה, ולא היה די במשה רבינו, האור החיים מפרש שהיה זה בדווקא כי הסמכות והכח לזה היא בידי מלך וכהן וישראל, וכדי שיהיה באופן המועיל ביותר באו לפני שלושתם יחד, וכך גם שאר דבריהם, עטרות ודיבון וגו' לומר שאין זה של כללות ישראל אלא שה' הכה אותם ונכסי שמים הם, ומנכסי גבוה אנו מבקשים וכן שאין בזה חשש סכנה ועוד.

אך בכל זאת, למרות טענותיהם הסדורות, הם מסיימים 'אם מצאנו חן בעיניך', ומפרש האונקלוס 'אם אשכחנא רחמין בעינך'. אנו מציידנו לא מגיע לנו דבר, אנו מבקשים רחמים עבורנו.

בורא עולם זן ומפרנס כל בריה ובריה ברחמים גדולים ודואג לכל מחסורו, גם אם הוא מציידו לא ביקש והתפלל על כך, הוא מתכנן לו את זה ברחמים ובצורה הטובה ביותר עבורו למרות שלא השכיל לחשוב ולבקש ולהתפלל על כך.

עתה נחזור למעשה הנפלא. שכאמור, זהו סיפור שכל פרטיו אמת וביודעי ומכירי.

אברך יקר שנקרא לו ש. למד אחרי חתונתו בישיבת 'בית מדרש גבוה' בלייקווד, ובאותה תקופה היו שם כמה אברכים שלמדו בסדר א' עם בחורים קצת יותר חלשים, כדי לקדם אותם.

לאברך ש. הצמידו ללמוד עם בחור שבא ללמוד בלייקווד מלונדון הרחוקה מבית לא בדיוק של בני תורה, אבל רצו שהילד יקבל קצת מושגים של בן ישיבה לפני שהוא יוצא לעולם העסקים ושלחו אותו לישיבת לייקווד.

האברך עשה את תפקידו נאמנה, והשתדל מאוד לקדם את הבחור שמצדו לא היה בגדר של מי ש'נפשו חשקה בתורה'. לא פעם אירע שהאברך הגיע לסדר הלימוד, וגילה שהחברותא שלו לא נמצא.

עכשיו הוא כבר הבין למה הנהלת הישיבה כל כך דאגה לו כל פעם, שיהיה לו חברותא בדיוק כמו שהוא מבקש... מאז זה הפך למסורת קבועה. מדי שנה, בתקופת סוף חודש אדר בא העשיר מלונדון ללייקווד ולומד עם החברותא הוותיק שלו, ובזמן הזה הם גם היו מסכמים את פרטי ההעסקה שלו בימי הפסח, אז הם נסעו כל פעם למלון אחר, והאברך היה מנצח על הכשרות וכל ענייני הדת.

הורי החתן דורשים עבורו מיליון שקלים

במהלך אותו פסח, פנה העשיר לחברו האברך ש. ושאל אותו... "אמור לי ידידי, אני רואה שיש לך בת שכבר עברה את גיל ה-20... למה היא לא מתחתנת? אני שומע מאשתי שהיא מאוד מוכשרת ונעימת הליכות..."

נאנח האברך והסביר לידידו: "כן, אתה צודק. היא מאוד מוצלחת, אבל אתה יודע, כדי לקחת חתן תלמיד חכם צריכים לשלם, ואני לא כל כך יכול לשלם את הסכומים הנדרשים!"

"מה זאת אומרת צריכים לשלם, בכמה כסף מדובר???", השיב לו האברך שדווקא הציעו לבת שלו בחור מארץ ישראל, והיא באמת רוצה לגור בארץ ישראל, אבל הורי החתן דורשים עבורו מיליון שקלים, כלומר סכום של יותר מרבע מיליון דולר, וזה סכום שאין לו לתת..."

"שמע ידידי", אמר לו המיליארדר, "בפעם הבאה שמציעים לבת שלך שידוך, אתה יכול להתחייב על מיליון שקלים, עלי!"

הוא כמוכן שמח מאוד, ואכן כעבור זמן קצר מאוד הוא מצא חתן תלמיד חכם ממש בחור כהלכה, ויכול היה להתחייב על מיליון שקלים. לפני שסגר את השידוך הוא בירר שוב עם חברו העשיר שהוא אכן רציני בהתחייבותו, והחבר אמר לו "אני בדיוק נמצא בניו יורק, תבוא מחר לפגוש אותי לארוחת בוקר במלון פלוני ונסגור את העניינים".

ואכן, עוד לפני שהשידוך נסגר בפועל, כבר החזיק האברך בידי צ'ק על סכום של מיליון שקלים, בהמחאה בנקאית!

ללמדך, שכהקב"ה רוצה לעזור ליהודי, הוא נותן את חנו בעיני מי שצריך כדי לסדר לו את מה שצריך. הוא לא התאמץ למצוא חן בעיניו, לא טרח לבוא לחתונה שלו, לא היה לו אתו קשר חברי אמיץ, הוא רק עשה את המוטל עליו, והתוצאה היתה שהוא קיבל סכום של מיליון שקלים, בנוסף לעשרות אלפי דולרים שהוא קיבל מדי שנה על היותו 'הרב של פסח', למשך שנים לא מעטות.

התעניין, מה קורה איתך? יש ילדים? אתה מרוצה בחיים? ברוך ה'... התחילו ללמוד, וכך חלפו להם השבועיים. שנה לאחר מכן שוב חוזר הניגון, הוא מגיע לשבועיים 'ירחי כלה', ורוצה ללמוד דווקא עם ש. האברך החונך שלו משכבר הימים.

"וכמה מציעים לשלם לך עבור העבודה הזאת במשך כל ימי הפסח???"

בשנה השלישית, שאל החניך לשעבר את ש. החברותא שלו, ברגע של שיחת חולין, "איפה אתה עושה את ליל הסדר המתקרב?". סיפר לו האברך שהוא שוקל לקבל הצעה מעניינת שהוצעה לו, לשמש כמשגיח כשרות בבית מלון באיזו מדינה מרוחקת, שם מכשירים את המקום למשפחות שמגיעות לעשות שם את הפסח... "וכמה מציעים לשלם לך עבור העבודה הזאת במשך כל ימי הפסח???", שואל התלמיד את רבו, "משלמים לי 12 אלף דולרים, ובנוסף את כרטיסי הטיסה לי ולכל משפחתי, וכמובן את השהייה במקום במהלך החג".

החניך לשעבר הפתיע... "יש לי הצעה טובה יותר עבורך, תבוא אלי לפסח, ואני אשלם לך סכום כפול! 24 אלף דולרים טבין ותקילין...". "מה זאת אומרת לבוא אליך לפסח?", לא הבין האברך, וידידו הסביר לו: "אנחנו נוסעים כל המשפחה ביחד לעשות את הפסח בכפר נופש פסטורלי, שוכרים שם מלון קטן שמספיק לכל בני המשפחה, ואני רוצה שאתה תהיה הרב שלנו שאחראי על כל ענייני היהדות במלון. אתה תבוא קודם, תכשיר את המטבח, תדאג לקנות את הציוד שאי אפשר להכשיר, נביא לך צוות של טבח ואנשי מטבח ואתה תעמוד על משמור הכשרות. בנוסף אתה תדאג לנו לספר תורה, תקרא בתורה בחגים ובחול המועד, תמסור שיעורים מדי פעם, תהיה הרב שלנו, כל שאלה הלכתית שתהיה לנו אתה תהיה מורה דרכינו במשך הפסח, והתמורה היא 24 אלף דולרים, כמובן שהייה במלון כל ימי החג וכרטיסי טיסה לכל בני המשפחה..."

הוא לא היה צריך יותר מדי זמן לחשוב כדי לאשר את הבקשה, השניים לחצו ידיים והעסקה יצאה לדרך.

רק אחרי שהם סגרו על העסקה נפל לאברך האסימון... התברר לו שהחניך שלו עשה חיל בעסקים, והתעשר בצורה לא רגילה. האיש הפך למיליארדר בתוך שנים בודדות, ולאברך הכולל הדלפון יש כרגע יד שמחזיק בהון עצום של כמה מיליארדי דולרים, בלי שהיה לו שמץ של מושג.

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לע"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

הוא סיפר לי, שחמיו שאל את בנו-נכדו חתן השמחה "תגיד לי מוישלה, למה עושים 'חומש סעודה'? והילד מביט בו בעיניים תמימות, "סבא, אתה לא יודע? כי רוצים להלביש לנו כתר יפה על הראש!!!". אמר לי האיש, "הרגשתי שאני נשרף מבושה. זה המסר שהעברתי לילד שלי, שהוא חוגג את ההזדמנות ללבוש כתר על הראש?"

מגיד השיעור הרב עמרם בינעט

על הסוס שביקר בלמברג, ועל הבחורים שעשו 'ליל שישי' מיוחד במינו

נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים (לא ב)

המדרש אומר בפרשתנו דבר נורא מאוד:

"רבי יהודה אומר, אלו רצה משה לחיות כמה שנים, היה חי. שאמר ליה הקדוש ברוך הוא, נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף. תלה הקדוש ברוך הוא מיתתו בנקמת מדין. אלא להודיעך שבחו של משה, שלא אמר, בשביל שאחיה אעבב נקמת בני ישראל מן המדינים. מיד, וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין" (תנחומא, מטות, ג').

לכאורה זה דבר שהוא פלא גדול, למה באמת לא ניסה משה רבינו להאריך את שנות חייו קצת יותר? ואי אפשר לומר שמשה רבינו רצה לעזוב את העולם, קודם כל כי המדרש עצמו אומר שהמניעים שלו היו הרצון למהר את הנקמה במדין, והתוצאה של זה, שהוא ימות לאחר מכן לא היתה רצויה בעיניו.

בהמשך הדברים שואל המדרש למה נאמר "וימסרו" לגבי האנשים שגויסו למלחמה. משמע שזה היה בעל כרחם. במלחמות אחרות לא ראינו שהיו צריכים לגייס אנשים בכח, הם באו להילחם בשמחה, ואילו כאן היתה התנגדות... אלא הסיבה היא שגם הם ידעו שאחרי המלחמה צפוי משה רבינו להסתלק מן העולם, ולכן נמנעו מלהתגייס למלחמה, עד כדי שהיה משה רבינו צריך להטיל גורל ומי שעלה בגורל חויב להשתתף במלחמה בניגוד לרצונו.

נשארנו אם כן עם השאלה, מדוע מיהר משה להילחם במדין, אף שהקב"ה לא קבע לו זמן ומועד ולא חייב אותו לעשות את זה במהירות?

התשובה היא שזאת כל המהות של משה רבינו. אם הוא לא מזדרז לעשות את רצון ה', זה לא משה רבינו. נכון, הוא רוצה לחיות, וכשיחיה הוא יוכל להימשך לעשות הרבה מאוד מצוות ומעשים טובים, להשפיע קדושה על בני ישראל וללמד אותם תורה עוד כמה שנים, זכויות נפלאות ועצומות. אבל זה מה שהקב"ה רוצה ממנו? לא! הקב"ה רוצה שינקום נקמת ה' במדין. ממילא אין בכלל מקום לשאלה, הרי הקב"ה קרא לו 'עבד נאמן', הוא בכלל לא חושב על עצמו, הוא לא נמצא כאן בשביל מטרות אישיות, כל כולו מהות

אחת גמורה ושלימה של עשיית רצון ה', ואף שיש לו רצון לחיות עוד, זה בכלל לא מה שמהווה שיקול לנגד עיניו אם להזדרז בקיום מצוות ה' או לא.

שמעתי פעם מאחד מבעלי הדרשנים

אם נתבונן בעניין, נגלה שכולנו צריכים להתחזק מאוד בזה, לפעמים אדם עושה הרבה מאוד דברים טובים וחשובים, אבל הוא שוכח את המהות ואת העיקר שלשם הוא עושה אותם.

שמעתי פעם מאחד מבעלי הדרשנים, שאמר שיש אנשים שבהם בבחינת 'סוס בלמברג'... מה הפשט?

זה מגיע עם סיפור קצר: היה פעם כפרי שהצליח לגדל תנובה מאוד משובחת בשדה שלו, והחליט שהשנה הוא לא מוכר את תנובתו בשוק הקרוב כאחרון האיכרים, השנה הוא לוקח את תנובת שדהו לשוק הגדול בלמברג, הלא היא העיר לבוב שבמערב אוקראינה

שבפי היהודים כונתה למברג.

אותו כפרי לקח אתו סוס ועגלה, העמיס על העגלה את מיטב התוצרת החקלאית שלו, לקח שק מלא מספוא לסוס שיהיה לו לדרך, לעצמו לקח תרמיל עם כמה חריצי גבינה ותפוחי אדמה שיוכל לאכול לשובע נפשו, ויצא לדרך.

הוא נסע במשך שבוע, הגיע ללמברג, מכר את תוצרתו החקלאית במחיר גבוה מאוד ושב לביתו כעבור תקופה כשהוא שש ושמה ומלא שמחה.

כל תושבי הכפר התגודדו סביבו לשמוע על החוויה הנדירה, ביקור בלמברג. איך נראית העיר הגדולה, האם נכונה השמועה שיש שם בניינים מזהב טהור? הכבישים שם הם ברוחב של מאות מטרים כמו שמספרים? זה נכון שיש שם מערכת מסועפת של גשרים ומנהרות שמחברות בין השכונות השונות? יש רכבות שנוסעות מעל הבניינים???

הוא סיפר את אשר ראו עיניו, כל השכיות והמחמדים של העיר הגדולה, ההמולה המופלאה שנראתה בשוק, באיזו מהירות נחטפה הסחורה מידי, הוא זכה לראות איזה פריץ עם פראק רחב וכובע צילינדר מהודר, ובאחת הפעמים ראה כרכרה הדורה שחלפה על פניו במהירות, ואם אינו טועה ישב בה אחד מהנסיכים המפורסמים של הממלכה...

האיכרים שתו בצמא את התיאורים הנלהבים, והסוסים שלהם התכנסו גם הם בצד, מסביב לסוסו של האיכר המאושר שחזר עתה מלמברג הגדולה. הרי גם הסוס זכה לבקר שם, והם רוצים לשמוע מפיו על החוויה הנפלאה...

"נו...", דחק אחד הסוסים המבוגרים בצלעותיו של חברו הסוס העייף מהמסע הארוך, "ספר ספר, אל תהיה קמצן, תגיד כבר מה ראתה בלמברג???"

הוא נועץ בחבריו עיני סוס ואומר להם? מה? בלמברג? אה... כן, היה שם הרבה מספוא. הדלי שלפני כל הזמן היה מלא וגדוש במספוא, אכלתי אכלתי ועדיין היה מלא מלא מספוא! היה ממש כ"ף".

הוא היה בלמברג וראה מספוא, הוא נמצא בכפר וגם רואה מספוא, זהו סוס בלמברג... איפה שהוא נמצא הוא רואה מספוא.

"התביישתי מאוד", מספר לי האיש

זה נשמע קצת מצחיק, אבל לרבים מאיתנו יש רגעים שבהם אנחנו סוסים בלמברג...

עושים בר מצווה לילד. במה המשפחה כולה מתעסקת בחודשים שלפני הבר מצווה ובשבועות שלאחריה???

צלם, חליפה, כובע, בחירת קייטרינג, בחירת תפריט, בחירת אולם, צריכים לארגן מרכזי שולחן לפאר את שולחנות השמחה, איזה פטיפורים יהיו על הבר בעזרת הנשים, ואילו עוגות יהיו בעזרת הגברים, האם לקנות כובע של מותג פלוני או של מותג פלמוני? והחליפה, כדאי שתהיה לא חליפה אחת ואחרי חצי שנה יקנו עוד אחת, או שעדיף לקנות שתיים מלכתחילה אחת ליום ויום אחת לאירועים מכובדים יותר?

רגע רגע, הבן שלך נהיה בר מצווה! כבר טרחת להסביר לו מה המשמעות של אמירת קריאת שמע בזמנה וכמה זה חמור לאחר את קריאת שמע? הסברת לו מה האחריות המוטלת עליו מהרגע שהוא נהיה בר מצווה?

אז כן, מדברים קצת עם הילד גם על העניינים האלו, אומרים לו פה ושם, אפילו שולחים אותו ל'שערי בר מצוה'...

אבל את בחירת הפטיפורים לא נותנים לשערי בר מצווה. לקנות איתו את הכובע והחליפה זה לא עניין למיקור חוץ. את זה עושים עם כל הלב ועם כל הנשמה.

בר מצווה! הילד שלך מתחייב במצוות! הוא צריך להיות מוכן עם הלכות שבת כדי שלא יתחייב חס וחלילה בחמורות שבחמורות... אבל במה אנחנו מתעסקים? בשטויות!!! או כמעט רק בשטויות, וגם קצת פה ושם בדבר האמיתי.

סיפר לי קרוב משפחה, שהוא ישב ב'מסיבת חומש' של בנו בן החמש, אצלנו החסידים מכנים זאת 'חומש סעודה', חגיגה גדולה כשהילדים מגיעים לגיל חמש פחות או יותר, וכבר יודעים לקרוא, זה השלב שבו מתחילים ללמוד חומש וחוגגים את זה ברוב עם, מושיבים את הילדים על במה גדולה, מלבישים כתרים ענקיים על ראשיהם הקטנים, מביאים תזמורת וצלם, וכמובן כל ההורים והסבים והסבתות מגיעים מכל קצווי הארץ כדי לחגוג את השמחה הגדולה. אכן, גדולה היא השמחה.

אותו קרוב מספר לי, שחמיו שאל את בנו-נכדו חתן השמחה "תגיד לי מושילה, למה עושים 'חומש סעודה'? והילד מביט בו בעיניים תמימות, "סבא, אתה לא יודע? כי רוצים להלביש לנו כתר יפה על הראש!!!".

"התביישתי מאוד", מספר לי האיש, "הרגשתי שאני נשרף מבושה. זה המסר שהעברתי ליד שלי, שהוא חוגג את ההזדמנות ללבוש כתר על הראש? במקום להכין אותו בהתרגשות לזה שהוא מתחיל ללמוד חומש ולהכניס לו טעם של מתיקות התורה בפה, נתתי לו טעם בחיצוניות... אוי לאותה בושה!!!".

לפחות הוא תפס את זה כשהילד רק בן חמש, ויש לו הזדמנות לתקן את המעוות...

למחרת ראו החברים את הקופסאות של הטשולנט והתבנית של הקוגל

זכורני מעשה שהיה פעם עם שני בחורים בישיבה שהחליטו ללמוד בשקידה בליל שישי, וכדי לתת לעצמם פרס על שקידתם המופלאה, הם קנו מראש איזה פס של קוגל וקופסא עם טשולנט, עטפו במגבת כדי שיישאר חם, למדו ברציפות במשך חמש או שש שעות ולאחר מכן אכלו בהנאה את הכיבוד שקנו לעצמם מראש.

למחרת ראו החברים את הקופסאות של הטשולנט והתבנית של הקוגל והתעניינו, מי הוא זה ואיזהו שהטיב את לבו בסעודה נחמדה בלילה, ושני הבחורים הודו שהם עשו את זה, אחרי שלמדו שעות ארוכות ברציפות...

אספר על תלמיד אחד שגרם לי לאחרונה להתרגשות. מדובר בתלמיד שאינו מרבה לעמול, אבל משהו השתנה אצלו. הגעתי לבית המדרש בשעה שבע בבוקר והופתעתי לגלות אותו יושב ולומד. שאלתי אותו מה גרם לו להשכים קום?

הרה"ג רבי מיכאל ברלין, ראש ישיבת 'אחינו',
בשיחה על השטייגען של סוף השנה בישיבה, כמו ב'זמן אלול'

אלעזר גולדברג
חזק חזק ונתחזק

השנה עומדת להסתיים ודווקא בימים אלו תלמידי ישיבת 'אחינו' משקיעים את זמנם ומרצם בשטייגען גדול מבוקר עד ערב, בשינון וחזרה על דפי הגמרא אותם למדו במשך השנה. מה גורם לאווירה בישיבה להתרומם דווקא בימים אלו של חודש תמוז כאילו מדובר בעיצומו של 'זמן אלול'? ראש הישיבה הרב ברלין שליט"א תולה זאת במבצע הגדול שנקרא "אלול בתמוז" שעושה מהפכה בישיבה. במשך השנה כולה, מספר הרב ברלין, תלמידי הישיבה, צעירים ובוגרים כאחד, יושבים ומשקיעים שעות רבות בהבנת המסכת הנלמדת בישיבה. אך בהגיע חודש תמוז, אנו עורכים מבצע מיוחד של הגברת השטייגען ושמירת הסדרים תוך חזרות שנתיות על החומר שלמדנו השנה, על מנת לסיים את השנה באווירה מרוממת ושכל אחד מהתלמידים יצא ל'בין הזמנים' כשתלמודו בידו.

"קעמפ טוב מתחיל במבצע טוב"...

על מנת לעורר את האווירה לשטייגען, המבצע כולל 'מתן שכרה בצידה' של מימון ההשתתפות בקעמפ המוצלח והמהנה שאנו עורכים מידי שנה בחופשת 'בין הזמנים'.

הקעמפ כולל אטרקציות מפנקות ומשמעותיות עבור התלמידים, החל מברכות שחייה וים, רחיפות וצניחות, "לילה לבן" ועוד ועוד מהדברים שבחורים בגיל ההתבגרות נהנים מהם ומצפים להם. מטבע הדברים מחיר ההשתתפות בקעמפ יקר מאוד, סביב 1800 ש"ח, ואנו מאפשרים לכל תלמיד להשתתף בו ללא תשלום כלל, בתנאי שהוא מביא 'שוה כסף' באמצעות השקעה בשמירת סדרי הישיבה ומאמץ מיוחד בלימוד רצוף בחמשת השבועות האחרונים של השנה. השנה אנו עורכים את הקעמפ בבניין הישיבה, אך למרות זאת הדבר אינו גורע מהציפייה של התלמידים להשתתף בו.

בכל שנה אנו עושים מבצע שונה והשנה החלטנו לעשות זאת באמצעות חפיסה של 52 קלפים בדומה לקלפים המוכרים, כשבמקום הדמויות המוכרות הדפסנו על כל קלף תמונות מהחוויות שהיו בישיבה במשך השנה האחרונה. תלמיד יכול לקבל קלף אחד כזה כאשר הוא

זוכה בחמישה כרטיסי נייר שניתנים לו תמורת כל מאמץ בשמירת הסדרים ולימוד ברציפות. כל תלמיד שרוצה להשתתף בקעמפ ללא תשלום, צריך להשיג את כל 52 הקלפים, מה שמצריך ממנו מאמץ ניכר במשך כל התקופה מבוקר עד ערב, החל מהרגע שקם ממיטתו בשעה שבע בבוקר וכלה בזמן שהולך לישון באחת עשרה בלילה.

בנוסף, אנו מעמידים בימים אלו בבניין הישיבה 'קיוסק' בו מוכנסים כל סוגי הממתקים, וכל מי שחושק בהם יכול 'לרכוש' אותם באמצעות אותם כרטיסים שמחולקים במסגרת המבצע.

באופן טבעי לעיתים יש חולשה ורפיון לאחר שעות וימים של השקעה ומאמץ. ברגעים אלו אני מדרבן אותם לשוב לשטייגען באמצעות דבר נוסף. בימים אלה אני מחלק לתלמידים כרטיסים מיוחדים שהסכום שלהם לא נקוב עליהם אלא הם 'כרטיסי גירוד' (כמו שיש ב'מפעל הפיס'...). שרק על ידי גירוד החומר המוטבע עליהם מגלים את שוויים. בכרטיסים אלו ישנם הפתעות רבות, יש מהם שכרטיס אחד שווה כמו חמישה כרטיסים רגילים, ועל ידי כך התלמיד מקבל מיד את אחד מ-52 הקלפים. הסקרנות והרצון להרוויח מהר גורם להם לשוב ולאזור כוחות להמשך השטייגען וכך האווירה בבית המדרש שוב נעשית 'מחשמלת' מרוב עוצמתה...

בישיבת 'אחינו' חודש תמוז נראה כמו 'אלול'!

ואכן כל הנכנס בימים אלו לבית המדרש של הישיבה, משתומם ומתפעל! יש איררה של ריתחא דאורייתא שאין במשך השנה כולה. ממש כמו 'זמן אלול' באחת מהישיבות למצויינים. האיררה עד כדי כך מרוממת, עד שאנו חושבים כל שנה מה ניתן לעשות כדי שאיררה קדושה זו של סוף השנה תמשיך גם בזמן אלול שאחריה...

כל תלמיד אומר לעצמו: גם אני מסוגל!

המבצע יוצר איררה טובה ו'קנאת סופרים' הצליח להגיע למימון עצמי של הקעמפ באמצעות עבודה אישית. המבצע הזה מיועד גם לבחורים שפחות מוכשרים או שיש להם פחות מרץ להשקיע בלימוד במשך השנה. דווקא בחורים אלו מוצאים את מקומם בבית המדרש בימים אלו, כי אם עצם הלימוד לא מושך אותם, מגיע המבצע החומרי ומקרב אותם ללימוד הגמרא. כך אם בימים כתיקונם בית המדרש מלא בעיקר בתלמידים שמבינים את הגמרא וחפצים לחזור על מה ששמעו בשיעור, בחודש תמוז בית המדרש מלא עד אפס מקום, בין בשעות הסדרים ובין בהפסקות שבין הסדרים, כי אפילו הבחורים הכי חלשים רוצים להשתתף במבצע שמאפשר להם את ההשתתפות בקעמפ המוצלח.

אספר על תלמיד אחד שגרם לי לאחרונה להתרגשות כשהבחנתי בצימאון הגדול שלו ללימוד הגמרא. מדובר בתלמיד שבמשך השנה אינו מרבה להשתתף בשיעורים ובסדרים. הוא מגיע שאינו דתי כ"כ, ובית קשה ומן הסתם הוריו אינם מדרבנים אותו ללימוד וזאת בלשון המעטה... בעקבות כך הישגיו היו מאז ומעולם נמוכים מאוד. את הגמרא לא הצליח להבין ומשך גם החשק ללימוד היה ממנו והלאה. אבל בתקופה האחרונה משהו השתנה אצלו. לפני מספר ימים

הגעתי לבית המדרש בשעה שבע בבוקר והופתעתי לגלות אותו יושב ומנסה להבין קטע בגמרא. שאלתי אותו מה גרם לו להשכים קום? והוא השיב לי שמאחר ואחד מהדברים שכל תלמיד צריך לעשות במסגרת המבצע של סוף השנה הוא "לימוד עצמי" - לימוד הגמרא בהבנה במשך זמן מסויים מידי יום ללא חברותא, לכן החליט להקדיש את שעות הבוקר המוקדמות לכך, כי באותו ערב לא יוכל לעשות זאת מאחר שנקבעה לו בבית משהו אחר. ריחמתי עליו, כי ידעתי שהוא לא מבין כמעט מאומה ממה שלומד, לכן התיישבתי והתחלנו ללמוד בחברותא. לאחר מכן סיכמתי איתו שגם לימוד זה ייחשב עבורו כ"לימוד עצמי"...

למדנו יחד את המשנה הראשונה במסכת סוכה עם פירוש רש"י והספקנו גם דיבור אחד בתוספות, ולאחר שעה קלה הוא יצא מבית המדרש כדי להתכונן לתפילה כשחיוך מאיר את עיניו. הוא הצליח להבין היטב משנה שלימה, מה שלא קרה לו במשך חודשים רבים!

לאחר מכן שמעתי אותו אומר לאחד מחבריו בגאווה לא מוסתרת: אני כבר הספקתי ללימוד היום את ה"לימוד עצמי"...

באותו רגע הבנתי את העוצמה של המבצע הזה. הוא מחדיר בלב כל תלמיד, גם אם הוא חלש ביותר בכישרון ובהבנה, שהוא מסוגל להצליח ללימוד גמרא ולעיתים גם במשך שעות רבות ברצף! מי שלא האמין בעצמו עד המבצע, מקבל כעת חיזוק אדיר כשמבחין עד כמה הוא באמת מסוגל לעשות שטייגען ולהבין את הגמרא. אין לי ספק שזה משפיע מאוד על כל אחד מתלמידי הישיבה להצליח בהמשך לימודיו בישיבה בשנים הבאות.

לתגובות, הארות, והצעות

כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

המשך מעמוד 5 | הגאון רבי ישראל ברזובסקי שליט"א

ששומרת על קשרים טובים עם גרמניה ואתה רוצה להרוס את כל הקשרים הטובים של שתי המדינות?"

"הקצין הגרמני התחיל להתבלבל, ואני המשכתי ללחוץ ולהסביר לו שאם הוא ישחרר את 12 היהודים, אף אחד מהממונים עליו לא ישמע על כך ולא יאונה לו רע, אבל אם הוא כן יעצור אותם, הוא מסכן את המרקם העדין של היחסים הדיפלומטיים בין שווייץ לבין גרמניה, ואם הדבר יתגלה למפקדים הממונים עליו, הוא עלול לשלם על כך ביוקר..."

"הנאצי החל להילחץ מהאפשרות שהמעצר של היהודים יפגע בעתידו, וכשהמשכתי להפחיד אותו הוא צעק לי בגרמנית: "איש שיינק דיינע יודן, אונד לאופה פון דיא", אני נותן לך את היהודים שלך, ותברחי מפה!". היא אכן לקחה את היהודים וברחה איתם אל מעבר לגבול עם שווייץ, שם כבר הסתדרה עם השוטרים המקומיים שישחררו אותם ויאפשרו להם להישאר בגבולות המדינה. לימים פגשתי אח מאותם יהודים שניצלו באותו מעמד."

(המשך בגליון הבא א"ה)

הגבול, נתפסו וגורשו בחזרה אל מעבר לגבול! בעיקרון כבר היה זה לאחר מעשה. היהודים הועברו אל מעבר לגבול, הם כבר מוחזקים בידי הנאצים ימ"ש, מה היא יכולה לעשות?"

"אבל רעכא שטרנבוך לא היתה אשה שנותנת ל'אין מה לעשות' לנהל אותה. היא יצאה במהירות לעבר אותו מעבר גבול, בתקווה שאולי עוד לא העבירו את היהודים בפועל, והיא תצליח לעצור את התהליך בשנייה האחרונה.

"כשהגעתי למקום התברר לי שהדיווח שקיבלה היה נכון... הם כבר הועברו בחזרה", סיפרה. 'עברתי גם אני את הגבול, ודרשתי ממפקד שוטרי הגסטאפו שם שישחרר את היהודים ויעביר אותם לחזקתי... הנאצי ימ"ש כעס על הדרשה ה'חצופה' ובאותו רגע שלף את אקדחו וכיוון לעברי במטרה לירות בי... התחלתי לדבר אליו בתקיפות גדולה, אמרתי לו שאני אזרחית שווייצרית, ושאיני מקווה שבילו שהוא מבין את המשמעות. "אם אתה יורה באזרחית שווייצרית, אתה מסתבך!", אמרתי לו, "אתה מבין את המשמעות הזאת של תסבוכת דיפלומטית בין גרמניה לשווייץ? שווייץ היא מדינה נייטרלית, היחידה באזור

פגשה אותו רעייתו כשהוא עצוב ומדוכא, "שוב הכה אותך הגוי...? שאלה. "לא ולא" - ענה לה בעלה - "הפעם אני בוכה על שהוא לא הלקה אותי יותר... הוא סיפר לה על פסקו של הפריץ ועל כך שעברו לידי חצי מרכושו של הגוי... אילו הוא היה מכה אותי עוד, הייתי זוכה בכל רכושו ולא מסתפק בחציו..."

מדוע מדקדק הקב"ה עם צדיקים כחוט השערה?

לו את שכרו של רבי עקיבא, והראה לו הקב"ה ששוקלים את בשרו במקולין של בשר. שאל משה רבינו: 'זו תורה וזו שכרה?!' אמר לו הקב"ה: 'שתוק, כך עלה במחשבה לפני!' מבאר הגר"א שכוונת תשובתו של הקב"ה, שהוא נוהג עם רבי עקיבא במידת הדין, כפי שעלה במחשבתו בתחילה לפני ששיתף את מידת הרחמים, כי עם צדיקים הוא מתנהג כך, והרי זה לטובתם, כי זו הזדככות וטהרה לקראת עולם הבא, עולם הדין והאמת.

"ולא להזכיר שום שבח"

את הערכתם של גדולי עולם לייסורים בעולם הזה, נוכל ללמוד מהעובדה שהגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל ציווה אחר מותו שלא יזכירו שבחיו כלל וכלל, רק דבר אחד הסכים שיספרו עליו: "ולא להזכיר שום שבח זולת זה אשר מגיל ט"ו או ט"ז עד היום למדתי עם תלמידים בייסורים גדולים..." וכן בתשובותיו מזכיר כמה פעמים את עובדת היותו מדוכא בייסורים, ומהאי טעמא הוא טרוד ואינו יוכל להאריך בכתבת התשובה... פעמים רבות מרוב ייסורים היה מניח את ראשו בין ברכיו וגונח מייסורים, ובכל זאת לא הפסיק מלימודו...

הביאו משמו של הגאון רבי חיים מוולאז'ין זצ"ל: "זאת לא הייתי רוצה להזמין עלי ביוזמתי ייסורים של אהבה, חוששני שלא אעמוד בהם לקבלם באמת ובאהבה, אולם שעה שכבר באים עלי הייסורים וסובל אני מחמתם, אינני מוכן לוותר על שכרם בעד כל הון בעלמא..." אך חששו היו לשוא, לעת זקנותו, כאשר חלה במחלה קשה, וייסורים קשים תקפו אותו, צהלת פניו ומאור עיניו העידו כמאה עדים שהוא מקבלם באהבה רבה, וצערו רק היה ע"כ שהוא נאלץ לטפל בגופו ובחומריותו, ומעיד הגאון רבי איצלה זי"ע שע"כ הוא היה מוריד דמעוות במסתרים, אך בליבו פנימה היה שמח בייסוריו...

הרב ישראל ליוש

וַיֹּאמֶר אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן... זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה (לא כא)

הקב"ה מדקדק עם צדיקים כחוט השערה! מדוע? וכי בגלל שהם צדיקים מגיע להם שידקדקו איתם בדין? אדרבה, לכאורה צדקותם מזכה אותם שינהגו איתם במידת הרחמים!

הגאון רבי אליהו לופיאן זצ"ל עוסק בענין זה בפרשתנו. משה רבינו קצף על פקודי החיל, שרי האלפים ושרי המאות, על שהם החיו כל נקבה, ובעבור זה נענש שנשתכחה ממנו פרשת גיעולי נכרים, ואלעזר הכהן אמר אותה לפקודי החיל.

הבה נביט אל עומק הדין, אומר ר' אליהו, משה רבינו העניו מכל אדם, שזכה לזכך את כל חומריותו, והיה במחיצתו של הקב"ה ארבעים יום וארבעים לילה. הוא לא אכל ולא שתה בהם, כי הוא היה כה רוחני עד שלא נזקק לאכילה ושתייה כלל... משה רבינו שזכה לקבל את התורה הק' בידי, מידי של הקב"ה, כביכול, ומסר אותה לכלל ישראל... וכי בעבור שקצף על פקודי החיל, מגיע לו עונש כה חמור?! הוא הרי לא דיבר איתם קשות, כמו שנאמר: 'ויאמר אליהם...' אמירה היא לשון רכה, לא נאמר 'וידבר אליהם...' שהוא לשון קשה!

אין זה אלא משום שהקב"ה מדקדק עם צדיקים כחוט השערה, וההסבר בזה, כי בתחילה עלה במחשבה לפני הקב"ה לברוא את העולם במידת הדין, כיון שראה שאין העולם יכול לעמוד בזה, שיתף את מידת הרחמים. אבל עם הצדיקים הוא מתנהג במידת הדין, כפי שעלה במחשבתו, כי הם הרי חפצים באמת, ובעבורו הם מוכנים לעמוד אף בחומרי מידת הדין, בלא שיתוף של מידת הרחמים. ובזה הם זוכים להזדכך ולהיטהר כאן בעולם הזה, ובאים מוכנים לעולם האמת, כי שם אין רחמים, שם הכל מתנהג לפי מידת הדין, מידת האמת.

א"כ הדקדוק עם הצדיקים כחוט השערה, הרי היא לטובתם, כי כך הם יבואו מוכנים לעולם הבא, משא"כ פשוטי העם שבהנהגתם בעולם הזה, צריך הקב"ה לשתף את מידת הרחמים, הזיכוך שלהם יהיה שם בעולם הבא.

עפי"ז מבאר הגר"א את דברי הגמ' (מנחות כט ב) שאחר שהראה הקב"ה למשה רבינו את תורתו של רבי עקיבא, ביקש משה להראות

כאשר סיפורי היהודי התגלו כנכונים, פסק הפריץ כי תחת כל מכה שהיכה את היהודי ישלם הגוי עשרים רובל ליהודי, לאחר ספירת המכות עלה בחשבון סכום העונש כחצי מרכושו של הגוי...
כאשר יצא היהודי מבית הפריץ, פגשה אותו רעייתו כשהוא עצוב ומדוכא, "שוב הכה אותך הגוי...? שאלה. "לא ולא" - ענה לה בעלה - "הפעם אני בוכה על שהוא לא הלכה אותי יותר... הוא סיפר לה על פסקו של הפריץ ועל כך שעברו לידו חצי מרכושו של הגוי... אילו הוא היה מכה אותי עוד, הייתי זוכה בכל רכושו ולא מסתפק בחציו..."

הנמשל ברור מאליו: כאשר נוכח בעולם הבא, שעל כל הייסורים שסבלנו בעולם הזה, נקבל שכר בעולם הבא, נבכה ונצטער על שלא נתייסרנו יותר, אך אז כבר יהיה מאוחר...

ספור נאה היה שגור על לשונו של הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל על חסיד שבא לרבו ושאל אותו ביאור במאמר חז"ל: "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה" כיצד אפשר לשמוח ברע כמו בטוב...?

הפנה אותו הרב אל תלמיד אחר שהיה מדוכא בייסורים. כאשר בא לפני אותו תלמיד והציע את שאלתו, וסיפר לו כי הוא נשלח אליו ע"י הרב, אמר לו: "כנראה שנפלה כאן טעות, מעולם לא טעמתי טעמה של רעה, איני יודע רע מהו..."

בהקדמה לספר 'מעלות התורה', מסופר על הגאון רבי אברהם זצ"ל, אחי הגר"א, שבעת שחלה בחוליו האחרון, ממנו לא קם, והיה בעל ייסורים גדול מאוד, בכל זאת לא נשמעה ממנו גניחה או תלונה, עד שיום אחד ראה בנו הגר"א אליהו זצ"ל את מצבו הקשה והחל לבכות, ואמר: "אוי לי שראיתך בכך!" מיד כעס עליו אביו, ואמר לו: "מה אתה בוכה על גודל המתנה שזיכה אותי ה' יתברך, אם היה בי כוח הייתי מפזז ומרקד בכל כלי שיר על רוב הטובה שהיטיב עמדי בייסורים, ואתה קץ ורע לך על גודל מתנתך...!?"

פעם יצא הפריץ מארצו לחופשה ארוכה

הייסורים בעולם הזה, היה אומר מרנא ה'חפץ חיים ז"ע, מבטיחים שכר רב בעולם הבא, והיה ממשיל על כך משל נפלא: יהודי חקר מהפריץ מחלבה תמורת שכר חודשי אשר היה משולם ע"י היהודי מידי חודש בחודשו. פעם יצא הפריץ מארצו לחופשה ארוכה, והפקיד את כל נכסיו בידי אחד מנאמניו, אשר היה ידוע כשונא ישראל גדול. ברשעותו העלה את השכר החודשי עבור המחלבה בדמים מרובים, ומלבד כל זאת אף היה מלקה אותו מעת לעת, בכל הזדמנות שנדמה לו כי היהודי אינו נוהג כשורה...
כשחזר הפריץ מחופשתו, התעניין אצל השוכרים על התנהלות נאמנו בזמן חופשתו, ובהגיע תורו של היהודי שפך לפניו את מר ליבו וסיפר לו על כל מעלליו ומכותיו שהפליא בו הגוי הרשע...
הפריץ, אשר היה אדם טוב, קצף מאוד על הגוי והעמידו למשפט.

המשך מעמוד 17 | הרב עמרם בינעט

למדתם שהייתם צריכים לתגמל את עצמכם עם כל כך הרבה אוכל???...
הם הסתכלו זה על זה... אה... האמת שלא כל כך למדנו. ללמוד אנחנו לומדים בשעות הסדרים, בלילה אנחנו רק עשינו 'ליל שישי'...
הווי אומר, כל אחד וה'ליל שישי' שלו.
אותו הדבר לגבי הרבה מאוד דברים אחרים, כל אחד וה'שחרית' שלו, כל אחד וה'בר מצוה' שלו, כל אחד וה'שבת קודש' שלו. יש מי שמשקיע בעיקר, ויש מי שנותן לעיקר העיקרים לחלוף על ידו בלי שירגיש בכלל, ואפילו לרגע אחד אינו מוציא את ראשו מהדלי עם המספוא...

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

שמעו זאת שני חברים אחרים, והתקנאו בהם מאוד. בינם ובין עצמם, הם החליטו שבשבוע הבא הם יעשו את אותו הדבר, אבל באופן יותר משמעותי, והם יראו לשני החברים שלמדו ב'ליל שישי', מי יודע לעשות ליל שישי חזק ומוצלח יותר.
בשבוע הבא הלכו השניים ל'טשולנטיה' הקרובה, קנו קילו של טשולנט בשרי, שתי קופסאות של גאלער, שלושה ארבעה בקבוקי בירה וגם קצת פיצוחים...
ישבו השניים ואכלו בהנאה מרובה, ולמחרת בבוקר פגשו את ה'אנשי משמר' של השבוע שעבר ואמרו להם: "נו, מה אתם אומרים על ה'ליל שישי' שלנו? אתם אכלם קצת טשולנט וקוגל, ואנחנו הצטיידנו מראש עם מיטב המאכלים...".
השיבו להם השניים בפרגון ובהתעניינות: "יפה מאוד, כמה זמן

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

באותו יום ששמעתי את המעשה הזה שוחחתי עם אחד מקרובי משפחתי בנושא מסוים. בסיום שיחתנו הוא אומר לי שיש לו סיפור טרי שהוא מרגיש חובה לספר לי אותו

על נדרים ועל ידו המלאה הפתוחה והקדושה והרחבה

מאת: הרב ישראל היימן

פרשת נדרים הנקראת השבוע, מעבר להלכותיה ודיניה הרבים מבטאת את האפשרות שנתן לנו הקב"ה להקריב מעצמנו לו יתברך. כמאמר הגמרא בנדרים "ר' נתן אומר הנודר כאילו בנה במה והמקיימו כאילו מקריב עליו קרבן". וכשאדם נותן לבורא עולם הוא מחזיר בידו הפתוחה והרחבה!

בחור יקר סיפר לי לאחרונה.

הוא משתתף בשיעור של רב מיוחד העוסק בקירוב רחוקים וקרובים. מידי ערב נאספים קבוצת נערים לשיעור תורני נפלא ומרתק שבתבונתו של אותו רב יקר נוצרה אווירה סביב השיעור ולכידות בין משתתפיו שחורגים הרבה מגבולות זמן השיעור. הם חברים טובים לאורך כל שעות היממה על אף שהשיעור הוא רק למשך שעה וקצת מספר פעמים בשבוע.

יום אחד, מוצא הרב שמוסר את השיעור את אחד הנערים כשהוא עומד מחוץ לבית הכנסת ופניו מכורכמות. במהלך השיעור הוא שם לב שהבחור לא נכנס כלל להשתתף בשיעור. בין הפרקים הוא מוצא כמה דקות של הפסקה ויוצא החוצה שם הוא רואה את הבחור יושב על גדר נמוכה... "למה אתה לא נכנס?" הוא שואל.

"זה בגלל פלוגי עונה הנער. אני לא מוכן לפגוש אותו, אני כועס עליו מאוד ולא רוצה לייצר כאן מריבה. לשאלת הרב, מספר הבחור שאותו פלוגי ביקש ממנו לפני תקופה סכום כסף בהלוואה. הוא הלווה לו בשמחה סך של 3500 ₪. וכעת הבחור מתחמק הוא אומר שאין לו מאיפה לשלם וכל מיני תירוצים. נראה לי שהוא לא מתכוון לשלם לי בכלל..."

כיון שלא מדובר על נערים ששיחם ושיגם כבני תורה מבין הרב שדין תורה לא יעבוד כאן... הוא חוכך בדעתו כמה שניות ולאחריהם שם את ידו על כתף הבחור שמולו.

הוא מתחיל לומר לו, שאותו נער באמת נמצא בקשיים כלכליים. הוא לא בחור רע בעיקרו ואם הוא מתנהג כך ככל הנראה קיימת אצלו באמת מצוקה כלשהיא. בא נעשה עיסקא. תוותר לו על החוב, תודיע לו שאתה מוחל לו, אני מבטיח לך שהקב"ה לא יישאר חייב ויחזיר לך את כל הסכום!

זה לא היה קל, אבל עוד באותו הערב התקשר מיודעינו לנער החייב והודיע לו שהוא מוחל לו על כל החוב והחברות ביניהם שרירה וקיימת כבעבר.

לא עוברים יומיים, הבחור המוחל שפרסם בעבר את הקורקינט

החשמלי שלו למכירה מקבל טלפון. הקורקינט הזה מיושן קצת ושווה בערך 500 ₪. מישהו רוצה לראות את הכלי, הוא מגיע ובמקום קונה ממנו את הקורקינט ב4000 ₪...

הוא ניסה לומר לו שזה לא המחיר, אך הקונה התנצל שזה מה שיש לו ואם הוא רוצה למכור ביקר יותר הוא יחפש מוכר אחר...

כך הבחור הזה שוויתר למען השלום ובמוצאה לשם שמים על סכום של כסף קיבל אותו במדויק רק אחרי יומיים.

באותו יום ששמעתי את המעשה הזה שוחחתי עם אחד מקרובי משפחתי בנושא מסוים. בסיום שיחתנו הוא אומר לי שיש לו סיפור טרי שהוא מרגיש חובה לספר לי אותו.

קרוב משפחתי הינו אברך צעיר שהתחתן לאחרונה ממש, וכנהוג במחוזותינו הוא 'חי על השקל'...

הוא שמר סכום מסוים של כסף לצורך התמחות של בני הבית בתחום העיסוק שמפרנס את הבית. בעוד כמה ימים הם אמורים להעביר את התשלום למקום בו מעבירים את ההתמחות.

בינתיים הזדמן לאברך היקר לארח לשבת את אחיו ואחיותיו הצעירים. היה בזה הכרת הטוב על עזרתם בכל תקופת החתונה ואחריה וגם גיבוש וחוויה לכל הצדדים.

זוג צעיר שמארח בפעם הראשונה מגלה כמה עולה שבת... סכום כל ההוצאות עלה לכמה מאות שקלים. עוד בשלב ההחלטה לארח

מודיעים לו שהוא אמור להעביר סכום אחר ממה שסוכם, בדיוק נמרץ כמה שהוא הוציא על השבת. כשהוא מברר מדוע השתנה הסכום נאמר לו שפתאום הם גילו שבעקבות קריטריון כלשהוא הם זכאים להנחה בסכום הזה...
לא תמיד אנו רואים בעיני בשר, לא תמיד זה כל כך גלוי, אבל הדברים ברורים, הוא יתברך לא נשאר חייב. מי שמקריב למענו זוכה מעל לדרך הטבע!!

החליטו בני הזוג שכיון שהם מאמינים בכל ליבם שהוצאות שבת חוזרות, לא עושים חשבון על הכסף.
הבעיה הגיעה כמה ימים אחרי השבת בזמן שהיה אמור לעבור התשלום על ההתמחות. האברך שמתקשר לברר להיכן הוא צריך לבצע את ההעברה הבנקאית, לא יודע עדיין איך הוא מגייס את כל הסכום כיון שחסר לו כמה מאות שקלים, בדיוק כמה שהוא הוציא על השבת האחרונה. אבל לתדהמתו מהמכון של ההתמחות

המשך מעמוד 11 | הרב יחיאל צוקר

ללא תורת בני השיבות הארץ היא בגדר פיקוח נפש

לאחר הקמת המדינה בא ראש הממשלה הראשון להיפגש עם הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל בנושא גיוס בני ישיבות, שאל אותו אחד שאלה קשה: אני יוצא מכאן, בממשלה ובכנסת אנחנו רוב, הצבא והמשטרה בשליטתנו, אני מביא חוק לגיוס בני ישיבות, מה תעשו?

אמר לו הרב אברמסקי, כמי שמכהן בראש וועד הישיבות, ארים ידי ואורה לכל בני הישיבות לעזוב את הארץ!

ולחבין, לא מדובר בתקופתנו בה כמעט כל צאצאי מקימי המדינה ברחו לדור בברלין או בשאר המדינות בהם החופש והכסף רבים יותר, רוח הציונות שלטה, החלוציות היתה האליל הגדול ביותר, מששמע את דברי הרב אברמסקי, הפך לסימן שאלה, וזעק: לעזוב את הארץ הקדושה, ואז שלף את כל מה שידע מילדותו, איך אפשר לוותר על ארץ שעניי ה' אלוקיך בו מראשית השנה ועד אחריתה, איך אפשר לוותר על המצוות הרבות התלויות בארץ, איך אפשר לוותר על ארץ שכל ההולך בה ארבע אמות הוא בן העולם הבא?

ענה לו הרב אברמסקי: אין ויכוח ביננו שהמקום המסוכן ביותר בכל המזרח התיכון זה ארץ ישראל, אנו מוקפים מאות מיליוני ערבים שמבקשים לחסל אותנו, לגור כאן זה פיקוח נפש, מצוות ישוב ארץ ישראל לא דוחה פיקוח נפש, יש לגדולי ישראל אומדן דעת שאם כל מי שיכול ללמוד בה תורה לומד, זה מגן על יושבי הארץ, אבל אם תרצו לגייס את בני הישיבות הארץ חוזרת למצב של פיקוח נפש, חייב אני להורות ע"פ הלכה לעזוב את הארץ!

לעילוי נשמת אבי מורי רבי נתן ב"ר יחיאל מאיר הכ"מ,
ורעייתי מרת רבקה ב"ר יהודה ע"ה

עלינו להבין ולהפנים, לנשום ולחיות, שהכח היחיד שיש לנו לשרוד במדינה שלנו, ובעולם בכלל, בא מכוחו של אותו יהודי שקם לפנות בוקר לתפילה, או מכוחו של אותו יהודי שלאחר יום עבודה נכנס בעיניים טרוטות לבית הכנסת להתפלל וללמוד שיעור תורה.
אם נבין ונפנים את הדברים לא יוכל הסיטרא אחרא לגעת בנו לרעה באמצעות שום גזירה או חוק שנועד לפגוע בעולם התורה, בישיבות הקדושות ובאברכי הכוללים הממיתים עצמם באוהלה של תורה.

איך ניצחו במלחמת קדש על אף כל המחדלים בשנת תשי"ז התקיימה 'מלחמת קדש', בה כבשו את סיני. בתו של הרמטכ"ל דאז-כתבה יומן מלחמה ובו היא מתארת באיזה חוסר אחריות התנהגו ראשי הצבא. אחד הסיפורים שהיא מספרת: הכניסו את החיילים למדבר סיני באמצעות משאיות של 'תנובה' ונסעו על גבי דיונות של חול. כל ילד יודע שמשאית על דיונות מתחפרת ואינה יכולה להמשיך לנסוע. צריכים להרכיב שרשראות על הגלגלים. אבל הצבא עבד בשיטת ה'סמוך' הישראלי הידוע, וזו רק אחת הדוגמאות למחדלים רבים שהיו שם.

העובדה היתה שהצבא ניצח וכבשו את חצי האי סיני. עד היום, כל מי שראה והכיר את מה שהיה שם בסיני, בוכה על החזרת שטחים אלו לידי המצרים. שטחו של חצי האי כפול משטח מדינת ישראל! ומי הביא את הניצחון הזה?

רבי אריה שכטר זצ"ל מספר, שבאותם ימים כבר היה האדמו"ר הק' רבי אהרן מבעלזא זצ"ל חלש מאוד והיה צריך לשאת אותו על כיסא מחדרו לבית המדרש. והנה באחד הימים לפתע קם על רגליו מהכסא ועמד במשך עשרים וארבע שעות והתפלל. בתום זמן זה התיישב ואז החלו להגיע שמועות שהקרב הוכרע לטובתנו.

ראשי הצבא הלכו והתרברבו, אבל היומנים מוכיחים שאם היה כאן מגע יד אדם-הוא רק קלקל. אם היתה הצלה-זו התורה והתפילות של כלל ישראל ובראשם צדיקי הדור.

אספנו עבורך
שיעורים מרתקים ב'משנה ברורה'

עשרות אלפים בעולם היהודי מתחילים בלימוד הלכות שבת במסגרת 'דף היומי בהלכה', נצל הזדמנות זו!

לשיעורים בקו התוכן של 'דרשו' 077-2222-666

כמה דקות ביום
ואתה בקיא
בהלכות שבת!

עוד לא קרה שהתקשרתי לבשר למישהו שהוא זכה ב-5,000 דולר והוא לא היה מופתע", הוא מספר, "הם תמיד מופתעים ברמה כזאת שהם לא מבינים בכלל מאיפה זה נופל עליהם, איך אני קשור בכלל לנושא

על זוכי ההגרלות ב'דרשו' וכל מה שכדאי לדעת על גורלות

מאת: יהושע לייבזון

"ויאמרו את אדני צנה ה' לתת את הארץ בנחלה בגורל לבני ישראל" (ל"ו ב')

מאז שהיינו ילדים למדנו לדעת שהגרלה היא אירוע מרגש... עד הרגע שבו מנהל הת"ת מוציא את הפתק הלא נכון מהקופסה המסתורית, ואז מתברר לנו שמי שזכה בגורל, זה לא אנחנו... בלבנו של כל ילד מתפתחת התחושה האלמונית, ש"אין לי מזל בהגרלות", וש'ממילא אני אף פעם לא זוכה בהגרלות'. ההרגשה הזאת לא הולכת לשום מקום, ורוב האנשים ממשיכים להתהלך אתה עוד שנים רבות אחרי שחתימת זקן כבר מעטרת את פניהם. בגלל זה, כשמישהו מאתנו כן זוכה בהגרלה, הוא בדרך כלל מופתע מאוד.

"זה מדהים אותי בכל פעם מחדש", מספר לנו בכיר בהנהלת 'דרשו', שנוהג לבשר לזוכים בהגרלות, על זכייתם הגדולה.

אחת התוכניות של 'דרשו' היא 'המבחן המסכם', הנערך אחת לארבעה חודשים, בכל פעם על 120 דפי הגמרא שנלמדו במסגרת 'הדף היומי' בארבעת החודשים האחרונים.

על מבחנים אלו 'דרשו' לא מחלק מלגות כמו על יתר המבחן שעורך הארגון. במקום זאת הוא עורך הגרלה בין הלומדים, כשהפרס הראשון הוא של 5,000 דולר, ולאחריו ארבעה נוספים שזוכים ב-1,000 דולר, ועוד זוכים רבים נוספים ב-500 וב-100 דולרים. בסך הכל מחלק 'דרשו' בכל הגרלה כזאת סכום של 25 אלף דולרים.

"עוד לא קרה שהתקשרתי לבשר למישהו שהוא זכה ב-5,000 דולר והוא לא היה מופתע", הוא מספר, "הם תמיד מופתעים ברמה כזאת שהם לא מבינים בכלל מאיפה זה נופל עליהם, איך אני קשור בכלל לנושא. חלק מהם אומרים לי במפורש "אני אף פעם לא זוכה בהגרלות", אחרים אומרים "לא האמנתי שאתם באמת עושים הגרלה על כזה סכום גדול, חשבתי שאתם סתם אומרים...".

תמיד תמיד הזוכה מספר לנו איזה סיפור של השגחה פרטית: "בדיוק נשבר השיש במטבח והייתי חייב סכום גדול כדי לקנות חדש...", "אני ממש עכשיו עובר דירה והסכום הזה מציל אותי", או "בשבוע הבא הבת שלי מתחתנת ולא ידעתי מאיפה אשיג את 5,000 הדולרים החסרים".

אבל התגובה של הזוכה בפעם האחרונה, הכתה אותי בתדהמה

מוחלטת: "אני שמח לבשר לך שזכית בפרס של 5,000 דולרים", אמרתי לו. מהעבר השני של הקו חיכתה לי שתיקה רועמת... "הלו, אתה על הקו", ניסיתי לוודא והוא השיב "כן, אני פה. אבל אני לא בטוח שזה מגיע לי...".

נבהלתי, למה לא מגיע לו הגרלה? האם הוא לא עומד בקריטריונים, אולי הוא לא עשה את המבחן בצורה ישרה חלילה. מה כבר יכול להיות???

"יש לי קבלה שקיבלתי על עצמי שאם אני לא חוזר מספיק טוב על הגמרא לפני המבחן, אני לא לוקח את המלגה, והפעם לא חזרתי מספיק טוב", הוא מתוודה...

הייתי צריך להסביר לו שקבלותיו האישיות לא שייכות לזוכי ההגרלה, והגרלה זה לא כמו מלגה, ושעל כזה דבר לא נכללה הקבלה שלו, או אז הוא הסכים לקבל את המלגה, לאחר שיתיעץ עם רבו כיצד לנהוג בכסף...

כשאנו נמצאים בפרשת מטו"מ ובעניין גורל חלוקת הארץ, אספנו לכם קובץ של דברים מיוחדים על נושא הגורלות

ולמה היו עושים כך?

הגמ' בבבא בתרא (קכ"ב) אומרת שחלוקת הארץ ע"י הגורל נעשתה באופן שלפני הגורל אלעזר שהיה מלובש באורים ותומים היה מכוין ברוח הקודש, ואומר זבולון יקבל את תחום עכו, ואז עשו

באיזה ספר עושים את גורל הגר"א?

באיזה ספר עושים את גורל הגר"א? רבים אומרים שיש לעשותו בספר תנ"ך שלם בכרך אחד, ויש אמרו שהתנ"ך צריך להיות כפול טורים (שבכל עמוד הפסוקים מודפסים בשני טורים), מאידך יש שאמרו שיש לעשותו בכרך שיש בו חמשה חומשי תורה ותו לא, ואף לא ביאורים והפטרות, ויש שעשו את הגורל בספר תהילים.

מה לומר לפני הגורל

בסדר עשייתן של הגורל יש דעות שונות, היכן להניח את אצבעות הידיים, מה לומר לפני הגורל, האם לחפש דווקא פסוק שמתחיל באות ז', כמה אותיות לדלג וכו'.

שהאדם נמצא במצב של אובד עצות

הגה"צ רבי אליהו דסלר כותב במכתב לאליהו שאם האדם המבצע את הגורל נמשך לאחד מצדדי הספק, ומקווה שהתשובה בגורל תורה לו לעשות דבר מסוים, ברצונו זה הוא מטה את הגורל ומטה את עצמו ומוליך את עצמו שולל, ואין לערוך את הגורל אלא כשהספק היינו ספק השקול. שהאדם נמצא במצב של אובד עצות ואינו יודע כלל מה יעשה ולא נמשך לשום צד, ואז בצירוף התנאים האחרים והיותו ראוי לכך יוכל לזכות לפסוק המורה הנכון מן שמיא.

היה נוהג לצום קודם עריכת הגורל

הגאון רבי אליהו לופיאן היה נוהג לצום קודם עריכת הגורל, ואמר שכדי שיועיל צריך לקבל על עצמו לעשות כפי שיעלה. (הגר"מ שטרנבוך).

יש בזה בעיה מצד "תמים תהיה עם ה' אלוקיך"

מרן הגר"ח קנייבסקי אמר שדעת אביו הקהילות יעקב לא היתה נוחה מעשיית גורל הגר"א, שמלבד מה שלא יודעים בדיוק איך לעשותו אף יש בזה בעיה מצד "תמים תהיה עם ה' אלוקיך", וסבר שלא כל אחד יכול לעשותו, וכך מי שיש לו דרגת רוח הקודש יכול לעשותו. (ארחות רבינו ודרך שיחה) וכך דעת החזו"א היתה נגד עריכת הגורל. וכן נקטו רבים מגדולי ישראל.

[מתוך המבשר תורני (חוקת תשע"ז) ואוצר הידיעות השלם ועוד]

את הגורל וכך יצא, והיה חוזר ומכוין ברוה"ק ואומר נפתי יקבל את תחום גינוסר, ושוב עשו גורל וכך יצא. ולמה היו עושים כך? הרשב"ם מבאר שהיו עושים כך כדי שתקרר דעתן של ישראל, שהיו רואים שהגורל עולה כפי שנתבא תחילה, ויודעים שחלוקה ישרה היא ולא היו מתנים בדבר.

המקור הקדום ביותר לגורל

המכונה "גורל הגר"א"

המקור הקדום ביותר לגורל המכונה כיום "גורל הגר"א" הוא בדברי הרש"ש סרירו (מאות שנים לפני תקופת הגר"א) אשר החיד"א כותב עליו יחיד בדורו, ומי כמוהו מורה, ויש שרצו לומר שכן מבואר בדברי ר' חיים ויטאל בספרו גורל קודש.

ויש לציין שבכתבי הגר"א ובספרי תלמידיו המובהקים אין איזכור לגורל זה. אך הגאון ר' אליהו לופיאן שמע ממרן החפץ חיים שקיבלה מרבי חיים מוואלוז'ין בשם רבו הגאון מוילנא.

היו מתייעצים עם התורה כדת מה לעשות

החיד"א בברכי יוסף מביא מהשבט מוסר שקיבל מרבותיו שכשהיו מסופקים באיזה דבר האם לעשותו או שלא, היו נוטלים חומש או נ"ך והיו פותחים אותו ורואים בראש הדף מה הפסוק, וכפי מה שהיה מראה אותו פסוק היו עושים, ונמצא שהיו מתייעצים עם התורה כדת מה לעשות בכל ענייניהם.

והחתם סופר כתב (בדרשות לסוכות) שכשאדם נמצא בספק ומצא פיתורו בפרשת השבוע, וכמו בעל חוות יאיר, ששמו היה יאיר ושם זקנתו היתה חוה, וכשעלה לו ספק איך לקרוא לספרו, קראהו לתורה ועלה לו הפסוק ויקרא שם חוות יאיר.

אין ברצונו להטריח את הקב"ה בהנהגה מיוחדת

המשגיח הגאון רבי יחזקאל לוינשטיין סיפר שבימי מלחמת העולם הראשונה הסתפק החפץ חיים האם להישאר על מקומו או לברוח, והציעו לו שיעשה גורל הגר"א, וענה להם שאין ברצונו להטריח את הקב"ה בהנהגה מיוחדת שיברר לו מה לעשות ע"י הגורל. (אור יחזקאל ח"ו ע"מ קל"ג).

הצטרפו גם אתם ללומדי ה'דף היומי בהלכה'

עכשיו בכל עמדות נדרים פלוס
או במוקד דרשו 02-5609000

'המבטיח את חברו להיטיב עמו... אין לו לחלל הבטחתו, כי זה דרך שקר... וכן האומר לתת לחברו מתנה מועטת, אע"פ שלא הזכיר לשון הבטחה'

הרב חנניה צ'ולק שליט"א בפנינים והארות לפרשת השבוע

לא יחל דברו (ג, א)

חיוב קיום הבטחה-כתב רבינו יונה (שע"ת ש"ג קפג): המבטיח את חברו להיטיב עמו... אין לו לחלל הבטחתו, כי זה דרך שקר, והוא כאדם שעבר ברייתו, שנאמר (צפניה ג, יג) 'שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא בפיהם לשון תרמית'. וכן האומר לתת לחברו מתנה מועטת, אע"פ שלא הזכיר לשון הבטחה. ואמרו רבותינו (ב"מ מט) כי יש בו משום מחוסרי אמנה, ואם איש עני הוא, אפילו שהמתנה מרובה, אם יחזור בו-רעתו רבה, כי נדר נדר, ונאמר (מטות ל, ג) 'לא יחל דברו'. וכ"פ השו"ע (ח"מ רד. ח) שהאומר לחברו ליתן לו מתנה מועטת ולא נתן, הרי זה ממחוסרי אמנה. אמנם במתנה מרובה אין בה חסרון אמנה, שהרי המקבל אינו סומך דעתו על האמירה ללא קנין, ועי' 'פרי יצחק' (ח"א סי' נא) דמ"מ ממידת חסידות צריך לקיים דבריו גם במתנה מרובה. וברמ"א (יו"ד רסד, א) מבואר שמחוסר אמנה שייך בכל סוגי הבטחות. וכמו שכתב בט"ז שם (סק"ה). אמנם המהרש"ג (ח"ג סי' קי"ג) סבור שמחוסר אמנה שייך רק בממון (כפשוטו לשון השו"ע וכדן מ' שפרע, וכ"מ בשו"ת הרא"ש קב, י). עוד כתב רבינו יונה: מי שמתפאר בפני רבים לתת מתנה לאדם, והנה הוא מתהלל על נדיבתו בזה, הנה זאת כמו הבטחה, ולא נכון שישוב מדבריו אחרי שהתכבד והתהלל בדבר. וכתב החיד"א ('פני דוד' כי תצא כג כד): 'מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת לה' אלוקיך, נרמז בזה לשמור הבטחותיו לבני אדם ולקיים דיבורו כנודר לה'. ולגבי הבטחה שלא בפני חברו לתת לו מתנה, כתב ההפלאה (כתובות נה) שלדעת הרא"ש גם באופן זה הוי מחוסר אמנה, אך דעת ה'מחנה אפרים' (זכיה כח) וההפלאה, רק כשאמר בפניו יש בו מחוסר אמנה, דסמכא דעת המקבל. אמנם אם המקבל הוא עני, ודאי חייב לתת מדין נדרי צדקה.

בני דן מזויינים ומוכנים למלחמת גוג ומגוג

ואנחנו נחלץ חשים לפני בני ישראל (ל"ב י"ז)

דבר פלא כתב ה'מנחת אלעזר' (חיים ושלוש ד"ה ויגשו): כמו שמקובל בידינו מהצדיקים דבני דן מעשרת השבטים עומדים שם עד עתה מזויינים לצאת למלחמת גוג ומגוג, כאשר הבטיחו (כעין שהבטיחו בעבר הירדן בני גד ובני ראובן וחצי שבט מנשה) 'ואנחנו נחלץ חושים... נחנו נעבור חלוצים', ע"כ עומדים מזויינים ומצפים עד אשר ישמעו מהשמים כי יצאו ויבואו לטובה (אוצר פלאות התורה).

ואני הרהרתי כמה פעמים אם אפשר שקיים אדם בעולם מקרא זה על מתכונתו

והייתם נקיים מה' ומישראל (לכ כד)

איתא בירושלמי (שקלים פ"ג ה"ב): 'גמליאל זוגא שאל לרבי יוסי, איזהו המחזור מכולן, ואמר: 'והייתם נקיים מה' ומישראל'. ובפ"י 'מלאכת שלמה' על המשנה שם הביא שהראב"ד גרס "איזהו חמור שבכולן". ולפ"י הביאור-איזו מצוה בתורה חמורה יותר מכולן, שידבק בה האדם. וע"ז השיב רבי יוסי 'והייתם נקיים מה' ומישראל' היא המצווה החמורה שבתורה. וכתב החת"ס (בשו"ת, ליקוטים סי' נ"ט): 'ודע בני ותלמידי שיחיו, כי כל ימי הייתי מצטער על המקרא הזה 'והייתם נקיים מה' ומישראל', ושתי חובות אלו-נקיות מה' ית', והנקיות מישראל עמו, הם שני רוכבים צמודים על גבנו, ויותר אפשרי לצאת ידי החוב הראשון, היינו, ידי שמים יותר הרבה ויותר מלצאת ידי הבריות, כי הם חושבים מחשבות זרות, ונושאים ונותנים מוזרות בלבנה, ועונשו יותר קשה מאד מאד עד לאין מספר ממי שאינו יוצא ידי שמים ח"ו, והוא מש"ס סוף פרק יוה"כ (יומא פ"ו), בענין חילול ה' דאין לו כפרה כלל, ושיעור חילול ה' כגון רב דשקיל בשרא ולא יהיב דמי לאלתר (שכפי ערכו הרם של רב, בזה לבד שאינו משלם לקצב מיד כשקנה, הוי בגדר חילול ה'). ואני הרהרתי כמה פעמים אם אפשר שקיים אדם בעולם מקרא זה

צילום: ישראל ברונו

על מתכונתו. ואולי ע"ז אמר שלמה המלך (קהלת ז-כ), 'אין אדם צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא' - שאפילו בעשייתו כל טוב אי אפשר שלא יחטא, על כל פנים באופן השני ביציאת ידי הבריות. ואינני כדאי להזכיר אבותינו הק', מכל מקום תורה היא, וחוכך אני בבני גד וראובן אשר עליהם נאמר 'והייתם נקיים', ועפ"י עצת משה רבינו שהיה עפ"י ה' עשו את שלהם לנקות עצמן במה שיצאו חלוץ י"ד שנים לפני צבא המלחמה, ומ"מ לא יצאו ידי חובה מקרא זה בשלמות, כי לא על חנם גלו ראשונה לפני כל השבטים, וקראו חז"ל עליהם מקרא זה (משלי כ, כ"א) 'נחלה מבוהלת בראשונה ואחריתה לא תבורך' (אוצר פלאות התורה).

מדוע פחד פנחס להרוג את בלעם? באיזו חרב הרגו את בלעם?

הש"ך מביא מדרש: כיון שראה בלעם הרשע את פנחס, עשה שתי זרועותיו כשני לוחות אבנים והיה פורח ועולה למעלה, דהיה משתמש בשם המפורש. וכשפנחס ראהו פורח ועולה, אף הוא עשה שתי זרועותיו כשני לוחות אבנים, ופרח ועלה אחריו, עד שמצאו פנחס לבלעם עומד ומשתטח לפני כיסא הכבוד. נתן עליו פנחס את הציץ ותפסו והורידו והביאו לפני משה ודנוהו בסנהדרין. והוצרך לדנוהו בסנהדרין, לפי שראהו משתטח לפני כיסא הכבוד, ע"כ פחד פנחס שעשה תשובה. ודנוהו הסנהדרין שאין תשובה מועלת, מפני שגרם להרוג 24 אלף מישראל. איתא ב'מעם לועז' בשם הזוהר וה'לקוט ראובני', שפנחס לא יכול היה להרוג את בלעם בשום מיתה שבעולם, ואמר פנחס לאחד משבט דן להרוג, ונטל חרב שהייתה חרותה עליו דמות נחש מצד אחד ונחש אחר מצד שני, והרגו. וכשם שבחיי היה בלעם הולך אחרי הנחש לעשות קסמים, אף במותו נהרג בחרב של נחש, שעשה ברוב כשפיו. לכן אמר הכתוב 'ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב', שבא לרמוז שהריגתו הייתה ע"י החרב המכושפת שהייתה חקוקה בו דמות נחש. והטעם שלא רצה להרוג בשם המפורש, כדי שלא תהיה לו אחיזה בקדושה ושלא יתקיים מבוקשו - 'תמות נפשי מות ישרים'. ומאידך בפירוש הרא"ש כתב, שאותה החרב הייתה מה שנעץ יעקב אבינו בגל אצל המצבה שעשו ביניהם יעקב ולבן, ואמרו שמי שיעבור את הברית הזו יבוא איש על רעהו (למלחמה) - יידקר בחרב וייסקל באבני הגל. וזהו מה שנאמר 'הרגו בחרב' - החרב הידועה והמבוררת, מפני שנאמר 'יד העדים תהיה בו בראשונה להמיתו'. ואמרינן שבלעם הוא לבן, ואולי נאמר כי היה ממשפחתו.

חידות לפרשת השבוע:

- א. כיצד שכנע בלעם את בני ישראל לחטוא בבנות מדין?
- ב. איזה ק"ו אמר משה לישראל, שצריכים הם ללמוד מכנען?
- ג. באיזה בעל חיים קול הזכר שונה מקול הנקבה?
- ד. מי היו חמש האחיות שנישאו באותו יום?

אין קולו ניכר בין זכר לנקבה, חוץ מטווס ותרנגול, ולתרנגול בינה יתירה, לכך מברכים 'לשכוי בינה'.

- **תשובה לחידה ד.** איתא בגמ' (ב"ב ק"כ): 'תנא דבי רבי ישמעאל, בנות צלפחד שקולות היו, שנאמר 'ותהיינה', הויה אחת לכולן'. חידוש נפלא כתב ההפלאה (ב'פנים יפות') לבאר דברי הגמ' 'הויה אחת לכולן': חמש בנות צלפחד נישאו ביום אחד. והנה בצוואת רבי יהודה החסיד (צוואה ל) כתב אזהרה: 'לא יעשה נישואים לשני ילדיו יחד, כי לא יצליחו'. אזהרה זו הובאה בסמ"ק (מצוה קצו), ובמרדכי (מו"ק ס' תתמג) וברמ"א (אה"ע ס' סב ב). הגנזי יוסף (ס' כו, אות י) העיר על דברי ההפלאה מצוואת רבי יהודה החסיד שאין לעשות נישואין לשני ילדיו ביום אחד, וא"כ כל שכן שלא ישאו 'חמש' אחיות ביום אחד. ומיישב, שאולי האיסור נאמר דווקא על האב, משא"כ אם האחיות עושות חופות כל אחת לעצמן מותר, ובנות צלפחד עבר עליהן זמן רב מאז שיצאו מרשות אביהן, והן נישאו מעצמן (כדכתיב (לעיל כז ג) 'אבינו מת במדבר').

(מתוך עלונו של הרב צ'ולק-תשפ"ג)

- **תשובה לחידה א.** כתב ה'משך חכמה': בלעם אמר לישראל: 'לא הביט און ביעקב-כלומר, אפילו אם הנכם חוטאים לפני הקב"ה, אינו משים לב ואין מענישכם, והראיה-קל מוציאם ממצרים', שהיו הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז. 'ותרועת מלך בו'- כמו שהריע אינו מקפיד על חברו ואינו מסיר חברתו ממנו-לכן הנכם יכולים להיצמד לבעל פעור, כי לא יזנח ה' ולא יביט בכם אוון. וזהו שאמר הכתוב 'הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם', דהיינו שבלעם אמר 'לא הביט אוון ביעקב', וממילא הנכם יכולים לחטוא.
- **תשובה לחידה ב.** איתא ב'לקוט ראובני' בשם המדרש: משה רבינו קצף על בני מדוע השאירו בחיים את בנות מדין שהחטיאו אותם, שהיה להם ללמוד ק"ו מכנען, דכתיב בו 'לא תחיה כל נשמה', כדי שלא יחטיאו אתכם. אלו שכבר החטיאו אתכם, לא כל שכן?!
- **תשובה לחידה ג.** בפירוש רבינו אפרים (כי תצא כ"א כ"ג) כתב: 'לכן נקרא תרנגול 'גבר', לפי שמשונה קולו מתרנגולת יותר משאר העופות, כמו קול האיש מהאשה'. ענין זה נזכר גם ב'פירושי סידור התפילה' ל'רוקח' (הנותן לשכוי בינה) 'וכל עוף

נושאי הלימוד ב'דף יומי' בהלכה'

האם הנחת סיר על גבי 'בלעך' נחשבת כ'הטמנה'?

חכמינו ז"ל אסרו להטמין סיר ובו תבשיל בדבר המוסיף חום לתבשיל, אפילו מערב שבת; ובשבת עצמה - אסרו להטמין אף בדבר שאינו מוסיף חום. לדעת השולחן ערוך, 'הטמנה במקצת', דהיינו, כיסוי ועטיפת חלק מהסיר בלבד, אף היא אסורה; וכן דעת החזון איש. ולדעת הרמ"א ופוסקים נוספים, הטמנה במקצת מותרת.

ולדעת המתירים - ישנן דעות שונות בקשר לשיעור החלק המגולה, המחשיב את ההטמנה ל'הטמנה במקצת': 1. אם החלק המגולה הוא בגובה הסיר - לדעת הגר"נ קרליץ זצ"ל, צריך לגלות לפחות מחצית מגובהו; ולדעת הגר"ז אויערבך זצ"ל, די בגילוי המפחית משמעותית את חומו. 2. אם

החלק המגולה הוא בהיקף הסיר - לדעת הגר"ז אויערבך זצ"ל, צריך לגלות את רוב ההיקף; ולדעת הגר"ש אלישיב זצ"ל, די בקרוב לשליש מההיקף. 3. גילוי חלק מהסיר במקום שאין כנגדו תבשיל בתוך הסיר - לדעת הגר"ז אויערבך זצ"ל והגר"נ קרליץ זצ"ל, מועיל להחשיב את ההטמנה כ'הטמנה במקצת', אולם, לדעת האגרות משה, אינו מועיל. והנחת הסיר על גבי 'בלעך' או פלטה - הורו הגר"ש אלישיב זצ"ל והגר"נ קרליץ זצ"ל, שאף לדעת השולחן ערוך והחזון איש שהחמירו ב'הטמנה במקצת', אינה נחשבת כהטמנה.

הפלטה כבתה ושוב נדלקה - האם צריך להוריד ממנה את הסירים? וסיר שהוסר מהכירים והונח על השיש - האם מותר להחזירו למקומו?

המסיר סיר מעל הפח ['בלעך'] או הפלטה החשמלית, בשבת - רשאי להחזירו למקומו בהתקיים ארבעת התנאים הבאים: 1. התבשיל שבסיר מבושל לגמרי. 2. מדובר בפח ובפלטה שאין בהם איסור 'שהייה'. 3. בשעת ההסרה היה בדעתו להחזירו למקומו. 4. הסיר עדיין בידו. ואם הניח את הסיר על הרצפה, אסור להחזירו. ואם הניחו על כסא וכיוצא בו - לדעת השולחן ערוך, מותר להחזירו, ולדעת הרמ"א אסור; ולפי הכרעת המשנה ברורה, בשעת הצורך, רשאים אף בני אשכנז להקל; ולדעת החזון איש, אם הניחו על כסא, ניתן להקל אף כשלא היה בדעתו להחזירו. והשיש

שבמטבח, או השולחן - לדעת הגר"ז אויערבך זצ"ל והגר"ש אלישיב זצ"ל, דינם ככסא; ולדעת הגר"ש וואזנר זצ"ל והאור לציון, כאשר רגילים להניח עליהם את הסיר בגמר הבישול, דינם כקרקע, משום שהנחה זו נחשבת כסילוק גמור של הסיר מעל האש, בניגוד לכסא שנחשב לסילוק ארעי.

ואם הסיר את הסיר מעל גבי האש, והניחו על הקרקע וידו עדיין אוחזת בו - לדעת האגרות משה, מותר להחזירו אל האש; ולדעת הגר"ש אלישיב זצ"ל, אסור להחזירו, אלא אם כן חלק מהסיר מוגבה מהקרקע. ואם כבתה להבת הכירים שמתחת לפח ['בלעך'] או הפלטה החשמלית - לדעת האגרות משה והגר"ז אויערבך זצ"ל, הסיר אינו נחשב כמונח על הקרקע, ומותר להעבירו לכירה אחרת או לפלטה אחרת. אולם, לדעת הגר"ש אלישיב זצ"ל, הסיר נחשב כמונח על הקרקע, ואסרו להעבירו לכירה אחרת או לפלטה אחרת. וכן צידד הגר"נ קרליץ זצ"ל. ואם נפסק זרם החשמל של הפלטה בשבת, ולאחר מכן חודש הזרם [באופן המותר] - לדעת הגר"ז אויערבך זצ"ל, מותר להשאיר את הסיר על גבי הפלטה, ואין בכך איסור 'חזרה'; אולם לדעת הגר"ש אלישיב זצ"ל, צריך להסיר את הסיר מהפלטה. וכל עוד שלא הצטנן הפח או הפלטה - במידה שניתן עדיין לחמם עליהם מאכל - לכל הדעות נחשב הדבר כאילו הסיר לא הוסר מעל האש כלל.

האם מותר להעביר סיר המונח על הכיריים למקום שכנגד הלהבה?

סיר המונח בשבת על הפח [בלעך] שעל גבי הכיריים במקום שאינו כנגד הלהבה - נחלקו הפוסקים אם מותר להעבירו בשבת למקום שכנגד הלהבה: לדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל, מותר להעבירו אף כשהסיר מונח עתה במקום ש'היד אינה סולדת בו', ובתנאי שניתן לחמם במקום זה מאכל במידה שתהיה תועלת מחומו. לדעת האגרות משה באחת מתשובותיו, מותר להעבירו רק כשהוא מונח עתה במקום ש'היד סולדת בו', [אולם, מדבריו בתשובה אחרת, נראה כדברי הגרי"ש אה"ל]. לדעת הגר"ז אויערבך זצ"ל, מותר להעבירו רק אם כבר עתה הוא מונח סמוך מאוד למקום האש, וניתן לחמם עליו מאכל במידה כזו שיגיע ל'יד סולדת בו'. ואם חלק מהסיר מונח כבר עתה כנגד הלהבה, הורו הגר"ש וואזנר זצ"ל והגר"נ קרליץ זצ"ל שבודאי מותר להעביר את כולו אל כנגד הלהבה. והעברת סיר המונח על גבי פח או פלטה, ל'הטמנה' בבגדים וכדומה - אסורה, משום שזו פעולה חדשה של הטמנה, האסורה בשבת אף בדבר שאינו מוסיף חום.

מדוע אסור להניח תבשיל על סיר ריק העומד על הכיריים בשבת? ובאיזה אופן כן ניתן להניח תבשיל על סיר העומד על הכיריים בשבת?

אסור להניח בשבת תבשיל על גבי הכיריים, אף אם הוא מבושל לגמרי ואין בו איסור 'בישול'. אולם, מותר להניח תבשיל שאין בו איסור בישול, על גבי סיר מלא העומד על גבי האש, ואף אם האש אינה מכוסה; משום שבאופן זה חימום התבשיל נעשה מכוח התבשיל שבסיר, ולא ישירות מכוח האש. אולם, אסור להניחו על סיר ריק, משום שבאופן זה אין לסיר התחתון כוח לחמם את התבשיל שעל גביו, והתבשיל מתחמם ישירות מכוח האש. ואם הכיריים מכוסות באופן שאין בהן איסור 'שהייה' - לדעת הגר"ש ז' אויערבך זצ"ל, מותר להניח את התבשיל אף על גבי סיר ריק; ולדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל והגר"נ קרליץ זצ"ל, גם באופן זה אסור להניחו על גבי סיר ריק.

וכמו כן, כאשר חלק מהסיר העליון שוקע בחלל הסיר התחתון - הורו הגרי"ש אלישיב זצ"ל והגר"נ קרליץ זצ"ל, שאסור להניח את הסיר העליון, משום שאין בזה שינוי מהותי מדרך הבישול הרגילה. אולם, אם הפך את מכסה הסיר התחתון והעמיד את הסיר העליון בתוכו - דעת הגר"נ קרליץ זצ"ל, שהדבר מותר אף באופן שתחתית הסיר העליון נכנסת מעט לחלל הסיר התחתון, שהרי זהו שינוי מהותי מדרך הבישול הרגילה. וכמו כן, אם הניח את התבשיל בצלחת על גבי הסיר - דעת הגר"נ קרליץ זצ"ל, שיתכן כי הדבר מותר אף באופן שהצלחת שוקעת מעט בחלל הסיר.

"וטוב שיאמר על כל דבר שקונה זהו לכבוד שבת! כי הדיבור הוא פועל הרבה בקדושה"

(משנה ברורה רנ ס"ק ב)

עשרות אלפים בעולם היהודי לומדים ומתחזקים בהלכות שבת בלימוד חלק ג' במשנה ברורה במסגרת 'הדף היומי בהלכה'

זו ההזדמנות שלך להצטרף ולזכות לשמור שבת כהלכתה, הצטרף גם אתה ללימוד ומבחנים

פרטים ורישום: בעמדות 'נדרים פלוס' ובמוקד 'דרשו' 02-5609000

בעל המוריס

הפסוק מתחיל באל"ף ומסיים באל"ף לומר לך שכולם היה להם לב א' לאביהם שבשמים

- נדרים - בגימ' רוצח שהנודר חשוב כרוצח אם אינו משלם דבעון נדרים הבנים מתים.
- נקם נקמת בני ישראל - סמך זה לפרשת נדרים לומר לך שנודרים בעת צרה ומלחמה.
- אָלֶף לְמִטָּה אָלֶף לְמִטָּה - לכל מטה שני אלפים הרי כ"ד אלפים הלכו עליהם למלחמה כנגד כ"ד אלפים שהפילו מישראל.
- הפסוק מתחיל באל"ף ומסיים באל"ף לומר לך שכולם היה להם לב א' לאביהם שבשמים.
- וַיִּשְׁלַח אֶתְּךָ מֹשֶׁה אֶלְּךָ לְצִבָּא אֶתְּךָ וְאֶת פִּינְחָס - והנשיאים לא שלח עמהם כדי שלא יתבייש שבט שמעון שנהרג נשיא משבטו.
- נַחֲנוּ נְעַבְרָה חַלּוּצִים - הפסוק מתחיל ומסיים בנו"ן כלומר נעבור הירדן שהיא רחב נ' אמה. ויש בו י"ב תיבות לו' שכל י"ב שבטים יעברו.
- וַיָּבֹאוּ אֵילָמָה - ולא אמר ויחנו באילם מלמד שלא היה דעתם לחנות שם עד שנעשה להם נס שמצאו י"ב עינות מים ואז חנו שם.
- מִדְּבַר סִין - מתחילה נקרא מדבר סין ולבסוף נקרא סיני שנתווסף לו יו"ד דברות. סיין ימים הי' משה בהר.
- אֵלֶיךָ בָּן פְּסָלוֹן - הוא אלהדד והוסיף לו יו"ד ע"ש הנבואה שנקראת בי' לשונות. (חזון. הטפה. דיבור. אמירה. ציווי. משא. משל. מליצה. חידה. נבואה)

(לקט מתוך פירושו 'בעל הטורים' על הפרשה)

ימי בין המצרים יהיו כמו "חול המועד" שבין שני יו"ט

ביטול הצומות: כנבואת הנביא זכריה פרק ח פסוק י"ט: "כה אמר ד' צבאות, צום הרביעי [תמוז] וצום החמישי [אב] וצום השביעי [תשרי] - צום גדליה] וצום העשירי [טבת], יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים, והאמת והשלום אהבו".

נבואה זו, אף שיש שפירשוה על ביטול התענית על החורבן בימי בית שני (ראה רד"ק, שם). אולם בתוספתא לסוף תענית, פירשו חז"ל וכן כתבו הרמב"ם הטור והשולחן ערוך סוף הלכות תענית, שנבואה זו נאמרה על הגאולה העתידה, במהרה.

ימי בין המצרים - כימי חול המועד

כתב החתם סופר זי"ע בדרשותיו (דרוש ח' טבת תקפ"ח) בשם קדמונים, ימי בין המצרים ייחפכו לעתיד לבוא, לימי ששון ושמחה, והיו כמו "חול המועד" שבין שני ימים טובים: "שבעה עשר בתמוז" ו"תשעה באב"...

(הגאון הרב יצחק יעקב פוקס חוברת תשפ"א)

אִישׁ פִּי יִדַּר נָדָר

מותר לו לידור כדי לזרז את עצמו, ואם ירא שיתקפו יצרו ויתרשל בקיום המצוות מצוה לישבע ולנדור כדי לזרז עצמו, ובטעם החילוק בין נדרי צדקה לנדרי מצוה כתב הט"ז שיצרו של אדם יותר מתגבר עליו בנתינת ממון מדבר התלוי בטורח גופו, ועל כן יש לחוש שמא יעבור על נדרו ולא יתן. (יו"ד ר"ג ס"ד וס"ו).

מי שהיה זולל ואסר עליו הבשר שנה או שנתיים

מי שנדר נדרים כדי לכונן דעותיו ולתקן מעשיו הרי זה זריז ומשובח, וכגון מי שהיה זולל ואסר עליו הבשר שנה או שנתיים, או שהיה שוגג ביין ואסר היין על עצמו זמן מרובה או אסר השכרות לעולם וכיוצ"ב, כולם דרך לעבודה לשם הם, ועליהם אמרו חכמים נדרים סייג לפרישות, ואע"פ שהם עבודה לא ירבה אדם בנדרי איסור ולא ירגיל עצמו בהם אלא יפרוש מדברים שראוי לפרוש מהם בלא נדר. (שו"ע ר"ג ס"ז).

רבי עקיבא כי הוה מטי להאי פסוקא הוה בכי

"אישה הפרם וה' יסלח לה' במה הכתוב מדבר באישה שנדרה בניזיר ושמע בעלה והפיר לה, והיא לא ידעה שהפר לה בעלה, והיתה שותה יין ומטמאה למתים, רבי עקיבא כי הוה מטי להאי פסוקא הוה בכי, אמר ומה מי שנתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה אמרה תורה צריך כפרה וסליחה, מי שנתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה. (קידושין פ"א:)

יצרו של אדם יותר מתגבר עליו בנתינת ממון

השו"ע פותח את הלכות נדרים כך: אל תהי רגיל בנדרים, כל הנודר אף על פי שמקימו נקרא רשע ונקרא חוטא. עוד כתב השו"ע צריך לזיזר שלא ידור שום דבר, ואפי' צדקה אין טוב לידור, אלא אם ישנו בידו יתן מיד ואם לאו לא ידור, וימתין עד שיהיה לו ואז יתן בלא נדר, אם אדם שירא שמא יתרשל בלימודו

ומנהג טוב הנהגנו בבית הכנסת אצלינו

מין הגר"מ שטרנבוך שליט"א: אדורשי רשומות היו אומרים, למה נסמכה פרשת מטות לפנחס, מפני שסוף פרשת פנחס עוסקת בקרבנות המועדים, וכיון שמנהג העולם לנדור בימים טובים צדקות בשעת 'זכור' או לאחר עליה לתורה, ומצוי לפעמים ששוכחים לשלם ונכשלים בעוון נדרים, לכן סמכה תורה מיד אח"כ את פרשת מטות העוסקת בדיני נדרים אשר נאמר בה "לא יחל דברו", להזכיר ולעורר שלא להיכשל בעוון נדרים.

ומנהג טוב הנהגנו בבית הכנסת אצלינו, שלא לומר בנוסח מי שברך 'בעבור' שיתן מתנה, כי לפעמים אינו נותן בסוף ונמצא שנכשל בעוון נדרים, אלא ראוי לומר "הוא יברך את פלוני בן פלוני 'כשיתן' מתנה", ובה אין שום חשש מכשול נדר, כי מעולם לא נתחייב לתת אלא רק התנה שאם ירצה שיחול עליו ברכה יתן סכום פלוני ואז יחול עליו ברכת מי שברך, (מתוך ביאורים והנהגות)

כאשר אמר החתן "אם אשכחך ירושלים"

היה פורץ בבכי

זכרון בית המקדש וירושלים בתפארתה היה חקוק בעצמותיו של רבינו הגר"ח"פ שינברג זצ"ל. הוא חי בחוש את חסרונו, ובכל פעם ראו שכאשר הזכיר בתפילותיו שלפני העמוד את ירושלים היה פורץ בבכי של צער, כך בימים נוראים כשהגיע ל"ומפני חטאינו גלינו מארצינו" אז פרץ בבכי, וכך גם בכל חופה שסידר קידושין כאשר אמר החתן "אם אשכחך ירושלים"-היה פורץ בבכי. אפילו כשהזכיר בשיחת מוסר פסוק מאיכה או משפט מקינות ת"ב היו עיניו נקשרות דמעות.

אם כל השנה ניכרים היו עליו הגעגועים לירושלים ולבית המקדש, כאשר הגיעו ימי בין המצרים, ניכר היה על פניו שאינן כתמול שלשום. החיוך והשמחה שהיו נסוכים על פניו תמיד - לא היו כשאר ימות השנה, ניכר היה עליהן צער החורבן וגלות השכינה. אירע פעם בשיעור הלכה, כשהתחילו ללמוד בהלכות תשעה באב את דיני ה' עינויים, שכאשר רק התחיל לקרוא את ההלכה הראשונה: "תשעה באב יש בו ה' עינויים", פרץ בבכי ולא פסק למשך כחצי דקה. כך סיפר רבי ברוך וינר, שפעם, כאשר למדו בשיעור ההלכה את הלכות יום טוב והזכירו את תפילת "ומפני חטאינו" הנאמרת במוסף, שאל מישהו איך מותר לאומרה ביום טוב, הלא זה מעורר צער? לפתע פרץ רבינו עצמו בבכי, שצריך היה זמן מה להירגע ממנו...

מחזה שלא ימוש מבני ישיבת 'תורה אור' לדורותיה הוא, כאשר היה מרן קורא את ההפטרות בכל תעניות ציבור מהנביא, איך שהיה מגיע לפסוק: "והביאותים אל הר קדשי ושימחתים בבית תפילתי עולותיהם וזבחייהם לרצון על מזבחי כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים", היה פורץ בבכי וקולו היה נשנק...

כמו כן בתפילתו לפני העמוד בשב"ק, התמלא רגש קודש בתפילת 'קדושה' כאשר ביקש את הבקשה: "ממקומך מלכנו תופיע ותמלוך עלינו כי מחכים אנחנו לך...". פעם אירע שהשתתף בחופה בה התכבד בשלש הברכות האחרונות, וכשפתח ב"שוש תשיש ותגל העקרה...", מיד כשהחל את הברכה השתנק קולו ברגש רב ובדמעות, עד שלא יכול היה זמן מה להמשיך, מרוב רגש בבקשו בקשה כזו על "קביוץ בניה לתוכה"

(מתוך מגדלת ומרוממותו)

ללא מילים

אלו ברכות נברך בקבלת

פני משיח צדקנו במהרה בימינו?

בש"ת" מנחת
שלמה" למרן הגרש"ז
אויערבך זצ"ל הובאו
דברי הגה"צ רבי שמואל
הומינר זצ"ל
"ד' יתברך יזכנו
מהרה לקבל פני משיח,
ונברך אי"ה ארבע
ברכות"

א. "ברוך אתה... חכם הרזים"

שבועדאי יהיו שם 60 ריבוא ישראל, וכהנה וכהנה עד אין מספר, שיתקבצו אלפים ורבבות לקבל פני משיח. ונפסק בשולחן ערוך רכ"ד, ה: "הרואה ששים ריבוא אדם ביחד, אם הם מישראל - חייב לברך ברוך... חכם הרזים".
וביאור הברכה: בשש מאות אלף מישראל, כלולים כל הפרצופים וכל הדעות הקיימים בעולם, ולכן ניתנה תורה לס' ריבוא, והקב"ה יודע מה בלב כל אלו האוכלוסין, כנאמר "היוצר יחד לבם, המבין אל כל מעשיהם". ועל זה מברכים: "חכם הרזים".

ב. "ברוך אתה... שחלק מחכמתו ליריאיו"

שהרי תשבי יתרץ קושיות ובעיות, וילמד תורה להמונים בירושלים. ותהיה חוכמתו גדולה עד מאוד, כנאמר בישעי' י"א: "ונחה עליו רוח ד', רוח חכמה ובינה".

ג. "ברוך אתה... שחלק מכבודו ליריאיו"

מדרש תהלים כ"א, א: רבי חנינא בשם רבי אחא אמר מהו "והייתה מנוחתו כבוד"? שהוא נותן לו, למלך המשיח מן הכבוד של מעלה. "הוי בעוזך ישמח מלך".
ובילקוט שמעוני, ישעי' רמז תצ"ט: "באותה שעה מבהיק הקב"ה אורו של מלך המשיח ושל כל ישראל, והולכין כולן לאורם, שנאמר: "והלכו גויים לאורך ומלכים לנוגה זרחך", ובאים ומלחכים עפר רגליו של מלך המשיח, שנאמר: ועפר רגליך ילחכו, ובאים כולם ונופלים על פניהם לפני משיח ולפני ישראל ואומרים: ונהיה לך ולישראל לעבדים".

ד. "ברוך אתה... שהיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה"

דורות רבים מחכים ומצפים ושואלים: אימתי קא אתי? ולא גרע ממי שלא ראה פני חברו 30 יום.
והוסיף מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל: ואין לכלול ברכה ב' וברכה ג' יחד, ולומר: ברוך שחלק מחוכמתו ומכבודו ליריאיו, שזהו שינוי ממשטבע שטבעו חכמים בברכות, ורק במקום שצרפו חכמים בעת תקנת הברכות להזכיר בחתימה שתי ברכות, כמו בברכת מעין שלש, למי שאכל מזונות ושתה יין, כולל בברכתו "על המחיה ועל הכלכלה ועל הגפן ופרי הגפן". אבל לא כשהברכות עניינים שונים.

לתגובות, הארות, והצעות

כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

חֲמִידַת יָמִים אוֹתוֹ קָרְאָתָּ

בצאת השבת שאלו אחד הזקנים השוכנים שם לפשר הבגד המלוכלך שעליו וסיפר לו כל אשר קרהו... תשובתו ותמימותו מצאה חן בעיני הזקן שהלך מיד לפעול בעדו

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על גודל ענין תוספת שבת

וכמעשהו בלילה כך גם בצפרא דשבתא וכן במנחה, בצאת השבת שאלו אחד הזקנים השוכנים שם לפשר הבגד המלוכלך שעליו וסיפר לו כל אשר קרהו... תשובתו ותמימותו מצאה חן בעיני הזקן שהלך מיד לפעול בעדו, וביום השלישי הבעל"ט בא הבחור הלז בקשרי שידוכין ונעשה נכדו של אותו זקן.

כך כתב בספר 'רחמי האב' (ערך שבת) וז"ל. וצריך לזהר מאד להיות מ'שומרי' שבת, פירוש שצריך להמתין על השבת לא שיהא השבת ממתינ' עליו (כשהוא מאחר לקראתה) וזריזין מקדימין, וביותר צריך לזרז בעלי החנויות לסגור החנות מבעוד יום, כי סמוך לשבת הבע"ד מתגבר ומביא להם קונים, והרבה באים לקנות צרכי מצוה נרות לכבוד שבת, אל תאבו ולא תשמעו להם, כי הם שלוחי ה'בעל דבר'. ושמעתי מעשה נפלא מהגביר ר' איסרל שהי' לו חנות גדול ויקר בכל מיני משי והי' מנהגו כאשר הגיע חצי היום בע"ש מיד סגר החנות. פ"א נתקנא בו הס"מ ובא לנסותו והתלבש בדמות שר גדול ולקח הרבה סחורות יקרים ועשה השוואה על כל א', ועדיין לא מדד כמה אמות יש בכל אחד, ובתוך כך הגיע חצי היום והלך הגביר לסגור החנות כמנהגו והשר התחנן לו שיתן לו הסחורה ולא רצה, והפסיד מעות הרבה וכבדוהו מן השמים עבור זה בבן קדוש רבינו הרמ"א מאורן של ישראל, עכ"ל. וכבר אמר הגר"ז סורוצקין זצוק"ל (הדעה והדיבור רפד-רפה) על נוסח התפילה במוסף דשבת 'טועמיה חיים זכו' כי כאשר אנו מגישים לאורח מיני מאכל- במה נדע אם הם ערבים לחיכו, אם יבקש מבעל הבית הב לי עוד ממאכל זה... אף גבי שבת כן, בזה גופא שהוא מוסיף על השבת לפניה ולאחריה הרי הוא כמוסר מודעה שמצא טעם טוב וערב בשבת, וע"כ יבוא על שכרו מושלם. ומהו שכרו 'חיים זכו' - חיים נצחיים לעתיד לבוא ליום שכולו שבת, ונמצא ששכרו על השבת (בעוה"ז) הוא שבת.

(מתוך באר הפרשה תשפ"ד - תוספת שבת)

כתב הרה"ק ב'סידורו של שבת' לרמז בפסוק (שמות טז, ה) והיה ביום השישי והכינו את אשר יביאו, כי 'אין והיה אלא לשון שמחה' (בר"א מב ג), ששמחה ותענוג להקב"ה מה שאנחנו מוסיפים לו מיום השישי ליום השביעי.

גדול כוחה של מצווה זו לבטל גזירות קשות מישראל, ועל מצווה רבה זו מקבל האדם את שכרו משלם בעולם הזה, כי כל מצוה שהאדם מוסיף יתר על מה שמחויב מן הדין מקבל הוא עליה שכר מיד בזה העולם כידוע (י"טב פנים שם).

מעשה בבחור מבוגר - זקן 'מופלא' מתושבי ארה"ב שהפליג ללמוד באחת הישיבות הקדושות בארץ הקודש. פעם אחת בשבו מחו"ל לארה"ק נמלך בדעתו לעבור דרך לאנדאן הבירה ושם יפקוד ביום שישי את ציונו של הרה"ק רבי שלום משאץ זי"ע ויעתיר בדבר ישועה ורחמים שכבר יבוא עתו וזמנו לבנות את ביתו בישראל (כנודע אשר הבטיח הרה"ק שמי שיעלה על קברו ביום ו' ויקבל עליו קבלה - תבוא בוודא תבוא ישועתו- אך בתנאי חמור שעליו לקיים קבלתו בכל תוקף), וכך עשה, השתטח על הציון הקדוש ובאותה שעה קיבל על עצמו להוסיף 'תוספת שבת' עוד חצי שעה על זמן הדלקת הנרות.

משם מיהר לדרכו לארה"ק, ואכן, עוד באותו יום שישי כבר נחו רגליו על אדמת קודש בהגיעו בשלום למחוז חפצו, מיד סידר את חפציו ומטלטליו אשר הביא עמו שהרי מהיום עליו להקדים לקבל שבת... בהגיע הזמן שקיבל על עצמו להוסיף על השבת נטל את ה'בעק'יטשע' שלו מתוך החבילה והנה כולה נצבעה בצבע לבן ממשחת שיניים ששכנה לצידה בין החפצים, עד שבזיון נורא היא גורמת ללובש אותה, אבל, הרי אצלו כבר 'שבת...' ובגבורה התגבר בגבורה לשמור על קבלתו ולא ניקה את הבגד כלל, מכיוון שלא היה יכול להלך בו על כן 'לבש שחורים' שנהפכו ללבנים והלך למקום שאין מכירים אותו... בבית הכנסת שב'מושב' זקנים הסמוך.

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה